SANDARA
DALBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
Prenumerata metams:
Amerikoje 2.00
Kanadoje ir Lietuvoje $3.00
Pusei metų:
Amerikoje $1.25
Kanadoj ir Lietuvoj $1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
SANDARA
327 E St. So. Boston, Mass.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 95 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 50,000 Lithuanians in New England, and about 700,000 in the United States
SANDARA
327 E St. So. Boston, Mass.

No. 38 | Tel. So. Boston 2408 | So. Boston, Mass., Rugsejo-September 22 d., 1927 | Kaina 5c. | Metai XIV

Tauragės riaušės baigtos

Sušaudyti 7 žmonės

SUIMTA 15 SEIMO ATSTOVŲ. VISO SUIMTA APIE 290 ŽMONIŲ. OFICIALIAI PASKELBTA SUĖMIMAS V. KVIESKOS, B. ŽYGELIO, TORNAU, PETRAUSKO, ŠVAMBARIO IR BILDUŠO.

Kratos ir areštai opozicijos partijose tęsiasi

DAR 80 ŽMONIŲ LAUKIA KARO LAUKO TEISMO

Elta praneša, kad rugsėjo mėn. 12 ir 13 d. karo teismas nagrinėjo trylikos Tauragės riaušininkų bylas. Septyni (Kas toki? Red.) nuteisti mirti. Sprendimas įvykdytas. Penki gavo mažesnes bausmes, vienas išteisintas.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖ AMERIKAI.

Washington, D. C.

1927 m. rugsėjo mėn. 14 d.

Chicago Tribune praneša iš Rygos, kad karo lauko teismo laukia dar apie 80 suimtųjų, kurie busią pasmerkti ilgesniems terminams kalėti.

DIDELIS POGROMAS OPOZICIJOS PARTIJŲ?

Tribune iš Berlyno gavo žinių nuo savo spec. korespondento, kad dar **dar naktį iš rugsėjo 13 ir 14 d. Tauragės revoliucionieriai nušovę Tauragės apskrities viršininką Grišių.** Tauragės riaušes ruošęs valdžios pranešimu buv. Seimo socialistų atstovas Mikulskis. Dabar valdžia griebusis griežtų žinksnių prieš tą partiją ir veik visai ją sunaikinusi. Apie 15 seimo atstovų suimta darant kratas namuose ir laikraščių redakcijose.

Daug buvusių socialistinių pažiurų valdininkų pabėgę į užsienius. Tauragės karo komendantas už nesugebėjimą sutriuškinti sukilimą pradžioje esąs areštuotas. Majus esąs pabėgęs į Vokietiją; jis, anot "Evening Post" išgrobęs Tauragės banką.

(Pirmesnes žinias ir Eltos atitaisymus skaityk 5 puslapy).

Kaip skaitėme laiškuose iš Lietuvos, valdovų tarpe pastaruoju laiku ėjo kažkokie nesutikimai. Priežastys yra tokios: Smetona nebesusikalba su Voldemaru. Smetona yra linkęs susitarti su krikščionimis. Krikščionys spiria pašalinti Voldemarą. Tą patvirtina ir Chicagos "Draugas". Voldemarą gi palaiko generalio štabo karininkų organizacija, ir Voldemaras pareiškė valdžią gavęs ne iš Smetonos, o iš karininkų.

Derybos su krikščionimis turėjo tikslo Voldemarą nustumti į antraeilę vietą ir jis turėjo likti tik užsienių reikalų ministeris. Dabar juntame, kad pašalintas iš kariuomenės gener. Ladyga, vienas svarbiausias tiltas tarp tautininkų ir krikščionių. Kr. apsaugos minist. Merkį, kurs buvo linkęs prie krikščionių, Voldemaras pirmiau jau buvo pašalinęs, duodamas jam atostogų ir skirdamas jį Klaipėdos gubernatoriu, tik Merkis lig šiol neklausė ir savo vietos neužleido.

Dabartinis opozicijos pogromas yra tad arba Voldemaro laimėjimas ir perėjimas į nuogąją karo diktaturą, arba yra kurio nors valdovų susitarimo kruvina auka. Jei paaiškės antroji galimybė, tai svarbu bus patirti, ant kiek toje Baltramiejaus naktyje bus krikščionys prisidėję.

PAŠALINTAS KRIKŠČION. GENEROLAS

"Ryto" žiniomis krikščionių generolas Kazys Ladyga, kurs ėjo III karo apygardos viršininko pareigas, paliuosuotas iš kariuomenės atsargon. Gen. Ladyga yra labai dar jaunas vyras, tad jo paliuosavimas "atsargon" turi tik vien politinius motyvus. Jis buvo didelis konkurentas pulk. Daukantui į generalinio štabo viršininkus ir krikščionių visaip buvo į tą vietą proteguojamas. Paskyrimas Plechavičiaus generalinio štabo viršininku rodo, kad ėmė viršų tikrųjų monarkistų stabistų grupė, nes Ladyga laikėsi krikščionių programos, o Daukantas buvo truputį liberališkesnis ir abudu yra nuo atsakomingų postų pašalinti.

Koks naujas titulas

Kaunas. 1X. 2. (Elta) — Respublikos Prezidento aktu buvęs krašto apsaugos ministeris pulk. A. Merkys nuo rugsėjo 1 d. paskirtas Klaipėdos krašto gubernatorium ministerio teisėmis.

Marijonai apie susitarimą tarp tautininkų ir krikščionių

"Draugas" rašo:

Negalima net laukti, kad krikščionys demokratai tartųsi su tautininkais. Kol dabartinė vyriausybės politika nebus pakeista, kol vyriausybės priešakyj stovės p. Voldemaras, tol apie ioki susitarimą kalbos buti negali.

Bolševikai vėl tikisi pelno

Paplitus neramioms žinioms iš Lietuvos musų komunistai vėl garsiai sučiulbo apie aukas ir "materialinę pagelbą" priešfašistiniams komitetams". Kam tie "komitetai" gelbsti, esame ne sykį nurodę. Sacco Vanzetti byla ir netikėjusiems atidarė akis, kas komunistams rupi — kad butų neramumų ir kad tų neramumų sudrumstame vandeny komunistai galėtų žvejotis dolerių. Iš $500,000 surinktų per komunistines organizacijas Sacco Vanzetti gelbėjimo vardu tik $4300 pasiekė gelbėjimo komiteto rankas! Daugiau argumentų nebereikia.

KAS DĖJOSI ALYTUJ?

Kauno spaudos žiniomis Alytuj naktį iš rugpiučio 21 į 22 d. **policija ir kareiviai** krėtė Alytaus gyventojus. Tikrinta dokumentai ir suimta apie 150 žmonių. Matyt, tas kratas "Vienybė" paskelbė buvusi sukilimu Alytuj. Alytuj yra pulko vadas tikrasis Plechavičiaus brolis.

LENKŲ VYSKUPAS KAUNE

Valdiški Lietuvos laikraščiai aprašinėja apie iškilmingą priėmimą Kaune lenkų vyskupo Vilniuje Michalkevičiaus, kurs esąs atvažiavęs pasisvečiuoti kelioms net savaitėms. Lenkų gi laikraščiai rašo, kad vyskupas Michalkevičius išvykęs Lietuvon kažkokiais **politiniais tikslais.**

"Liet. Keleiviui" telegrafuoja iš Kauno, kad pasienio žiniomis daug lenkų lėktuvų lakioja per demarkacijos liniją Lietuvos pusėn.

Vyriausybė rugs. 3 d. grąžino lenkams perėjusį Lietuvos pusėn lenkų kareivį. Tai bus matyt atsakymas į lenkų ultimatumą, kurį pasirodo Lietuvos valdžiai buvęs atsiuntęs Vilniaus storasta!

Mirė Tomas Naruševičius

Elta praneša, kad rugsėjo mėn. 16 d. mirė Tomas Naruševičius.

Liet. Pasiun. Amerikai

Tomas Naruševičius buvo vienas stambesniųjų Lietuvos diplomatų, ilgą laiką buvo Lietuvos atstovu Anglijai, dalyvavo visokiose Lietuvos derybose su Santarvės valstybėmis ir sudarius einant Konvenciją Klaipėdos Uosto Direkciją, jis buvo paskirtas tos Direkcijos pirmininku, kurią vietą laikė ligi šio pavasario, kol dabartinė Lietuvos valdžia jį sumanė skirti Lietuvos pasiuntiniu Amerikai. Bet velioniui nebeteko ši pareiga atlikti, nes jau paskirtas pasiėmė 2 mėnesiams atostogą sveikatai taisyti. Sirgo inkstais, gydėsi visa laiką Birštono kurorte, kur ir mirė. Naruševičius buvo nevedęs, buvo stiprus vyras, apie 50 m. amžiaus.

PRANAŠAUJA ŽEMĖS PERSKILIMĄ

Drebėjimų juosta siaučia žemę.

Anglų mokslininkas Charles Gregory įrodinėja, kad 1906 m. įvykęs žemės drebėjimas San Francisco buvo pradžia eilės kitų baisių žemės drebėjimų, kurie eina per Atlantiko vandenyną, skersai vidurinę Europą, Turkestaną ir Japoniją: jis suskaitė drebėjimus po San Francisco įvykusius Mesinoj, Armenijoj, Krime Turkestane ir Japonijoj. Nuo tų drebėjimų pasidarysiąs milžiniškas plyšys aplink žemę. Bet dabartinių didmiesčių tie drebėjimai neliesią.

Rugsėjo 15 d. popiet 3 val. New Yorke karštis buvo peršokęs 90 laipsnių ir skaitomas rekordinis. Vakaruose tuo tarpu buta tokių karščių, kad mirė tuzinai žmonių. Chicagoj rugs. 15 d. karštis buvo 93 gradusai. Kitą dieną karštį numalšino audros su perkunija.

Klaipėdos gubernatorius sunkiai serga

Klaipėdos gubernatorius p. Žalkauskas buvo išvežtas į užsienį sanatorijon. Ligonis tiek silpnas, jog į vagoną jį reikėjo neštuvais įkelti. Jis serga plaučių liga ir angina.

KANADOJ SUIMTAS PINIGŲ DIRBIKAS RAČYS

Montreal. — Kanadoje tapo suareštuotas J. Račys kuris kaltinamas už laikymą įtaisų dirbimui falšyvų pinigų.

Anais metais Račys gyveno Brooklyne, N. Y. Jis sakydavo bolševikams prakalbas ir bendradarbiaudavo jų laikraščiams. Taipgi jis ten begyvendmas buvo įsitaisęs mašinas falšyvus Amerikos pinigus dirbti ir buvo suimtas sykiu su bolševikų veikėja Šimolioniute. Kiek vėliau, Račys buvo paleistas po kaucija ir pabėgo. Jam pabėgus ir Šimolioniutė tapo paleista. Dabar kaip matosi Račys vėl pakliuvo už tą pačią "profesiją" ir ar tik nebus atiduotas Amerikos valdžiai.

Kada Račys atvažiavo iš Lietuvos, tai tula laiką buvo apsigyvenęs Bostone ir Baltic States Finance Corp. grybus pardavinėjo.

LAKUNAS DARIUS DALYVAUJA ORO LENKTYNĖSE

Kelias iš New Yorko į San Francisco ir atgal

Pereitą pirmadienį prasidėjo orlaivių lenktynės minėtu maršrutu, kuriose dalyvauja į 50 orlaivių. Lenktynės daromos su tikslu prekybos orlaivininkystei pakelti. Dovanų laimėjusiems paskirta 28,500 dolerių. Tose lenktynėse dalyvauja ir lietuvis lakunas kap. Darius su orlaiviu "Miss South Bend".

Negimęs kudikis išgelbėjo tėvą

Central Falls, R. I. — Tulas Bernard Doran prisipažino kaltu vagystėje ir nuteistas kalėjiman už pavogimą deimantinio žiedo. Kada teismas nusiuntė detektyvus į apkaltintojo namą surasti pavogtus daiktus, tai detektyvai rado jo žmoną belaukiančią kudikio ir neturinčią ką valgyti. Teisėjas bausmę dovanojo.

McAdoo nedandidatuos.

Washingtonas. — McAdoo pareiškė, kad jis nekandidatuos į Amerikos prezidentus ant Demokratų tikieto.

Rugsėjo 2 d. įvyko apskričių viršininkų suvažiavimas, o rugs. 4 d. įvyko karo komendantų suvažiavimas.

KLAIPĖDOS SEIMELIO RINKIMŲ DAVINIAI

Dar nevisai galutinais daviniais Klaipėdos rinkimai pasibaigė šiaip:

Lietuvių blokas 6,200 balsų. Volkspartei 17,300 bals. Landwirtschaftspartei 4,800 balsų, Vad. darbininkai 3,500 balsų, Kombrinko sąrašas 1,570 b. Nepriklausomieji social. 283.

Klaipėdos Seimelio rinkimų galutini rezultatai: Volkspartei gavo 10 atst., Landwirtschaftspartei —10 atst., lietuvių blokas — 4 atst., socialdemokratai — 3 atst., komunistai — 2 ats.

Pereitam seimely lietuviai turėjo tik 2 atstovu

KAIZERIS PRANAŠAUJA PASAULINĮ KARĄ

Sako, pasaulis bus sugriautas kelių valandų bėgyje.

BERLYNAS. — Buvęs Vokietijos kaizeris pranašauja naują pasaulinį karą, kuris turėsiąs įvykti nevėliau, kaip 1937 metais. Jis sako, kad tokis karas tęsisi nedaugiau kaip 48 valandas, nes besivystantis mechanizmas ir prirengimas naujų kariškų įrankių prives prie to, kad kariaujančios valstybės viena kitą visiškai galės sunaikinti kelių valandų bėgyje. Jis nurodo, kad prieš buvusį pasaulinį karą, jis buvęs padavęs sumanymą pabudavoti 500 zepelinų, kurie butų galėję visą Europą sugriauti, bet Reichstagas jo pasiulymui neskyręs pinigų. Dabar, girdi, kiekviena valstybė slaptai ginkluojasi baisiausiais ginklais ir apsiginklavus bus neišvengiamas karas, kuris sudrebins visą žemės kamuolį.

METODISTAI BLOKUOJASI SU KLERIKALAIS

Bendras frontas už katalikų prezidentą.

Amerikos Metodistų organizacijos vadai kalba, jog jie ateinančiais Amerikos prezidento rinkimais sudarys bendrą frontą su klerikalais ir stovės, kad sekantis prezidentas butų išrinktas katalikas, Smith ar kas kitas.

Didelės laižybos del Tunney Dempsey

NEW YORKAS. —Wall stryto laižybų firma Kemp & Co. skelbia, jog Tunney Dempsey kumštynėms, kurios įvyks ketvirtadienio vakare, rugsėjo 22 d. Chicagoje, esą sudėta laižybų $10,000,000. Kadangi dažnai pasitaiko laižybos buti veik lygiai iš abiejų pusių tai ateinantį ketvirtadienį prasmegs žmonių pinigų apie 5 milijonai dolerių.

900 žmonių nuskendo

Vladivostokas. — Gautas pranešimas, jog 900 japonų darbininkų, plaukusių ant Japonijos laivo Wusung, prigėrė, kuomet laivas nuskendo. Laivas iš Komčatka, Sibirijos plaukė į Japoniją.

Susimaišė kudikiai

CLEVELAND. — Vietinėje ligoninėje dviems moterims gimė kudikiai. Vienai buvo pareikšta, jog jos berniukas, kitai mergaitė. Už tulo laiko ligoninės vedėjai moterims sugrąžino kudikius priešingos lyties, negu joms buvo pranešta. Abi moteriškės nesutinka kudikius priimti ir laiko svetimais. Daktarai neturėdami išeities, dabar egzaminuos motinų ir kudikių kraują, kad tikrai ištirtų kuriai kuris kudikis priklauso.

Trumpos žinios

Komp. M. Petrauskas rengia veikaliuką apie balsą. Tokią knygą jis jau buvo parašęs 1906—1908 m., bet svetimoj kalboj, ji buvo gana plati, dabar lietuviškai bus parašyta kiek mažesnė, bet sutraukta visos reikalingiausios žinios apie balso kulturinimą.

Suomija išrinkta į nenuolatinę vietą Tautų Sąjungos Taryboje. Be to dar Kuba ir Kanada, Belgija nepraėjo.

Del nuolatinės vietos Tautų S-goje Suomijai konkuruoja Kanada, Belgija, Portugalija, Kuba ir Graikija.

Nusiskandino Niagaros kriokly viena jauna moteriškė. Tai ir moderniška saužudybė.

Illinois Darbo Federacija savo konvencijos sesijoj nutarė reikalauti uždrausti imigraciją pigių darbininkų iš kaimynių valstybių.

Philadelphijoj žvėrių darže orkestrai sugriežus modernišką džezą drambly prisisiurbė savo snapą vandens ir paleidęs į muzikantus visus išvaikė.

Amerikos lakunai aplink pasaulį orlaiviu "Pride of Detroit" iš Japonijos nutarė grįžti Amerikon laivais. Reiškia bus užduoties nepasiekę.

Prohybicijos šalininkai Tautų Sąjungoje neturi pasisekimo. Suomija buvo pasiuliusi prohybicijos planą, bet nematydama pritarimo atsiėmė pertaisyti.

Užsimušė 6 žmonės, vienas greit mirė ir 3 sunkiai sužeisti nukritus keleivių orlaiviui iš 500 metru aukštybės Hadleyfielde, N. J.

Pavogę $50,000 užpuldami busą Clevelande pabėgo trys jauni banditai.

Pittsburgh Terminal Coal kompanija pradėjo teisme bylą prieš angliakasių darbininkų uniją, reikalaudama pusantro milijono dol. atlyginimo už nuostolius streiko metu.

Garsi rusų šokėja Isadora Dunkan, pasismaugė automobily, jos šalikams pakliuvus į automobilio ratą.

Miss Ruth Elder vis dar tebenori skristi iš New Yorko į Paryžių, o viena—matyt bijo nakties tamsos.

Du airiai lakunai R. MacIntosh ir J. Fitzmaurice buvo išskridę į Ameriką, bet sutikę neperbrendamas miglas Atlantike, grįžo atgal į Dubliną.

Vėžiu miršta Amerikoje kiekvienas dešimtas žmogus, kaip praneša Dr. William Healy savo referate.

A. L. T. Sandaros Reikalai.

SANDARIEČIAI, BUDĖKIME!

Amerikos lietuvių ilgų metų darbai ir pinigiška pagelba Lietuvai nedavė pageidautų vaisiu. Visi nežiurint asmeninių įsitikinimų, kurie tik jautėmės lietuviai, su atsidavimu dirbome, pagelbėti prikelti Lietuvą iš kapo, padaryti ją **Nepriklausoma, Laisva Demokratine Valstybe**.

Savo darbą dirbdami ir prie to siekdami, mes Amerikos lietuviai nestatėme to reikalavimo, kad atstatytoji ir atgaivintoji Lietuva per amžius turėtų būti valdoma ar tai Sandariečių, Liaudininkų, Socialdemokratų arba Krikščionių demokratų. Visų buvo ta mintis ir troškimas, kad **Lietuvą valdys pati lietuvių tauta, kad Lietuva valdysis demokratiniais pamatais, visų šalies gyventojų rinktaja valdžia.**

Pradedant su Steigiamuoju Seimu, Lietuvos valdžia buvo didžiumoje krikščionių demokratų rankose. Jie valdė šalį ir vedė savo tvarką. Buvo tokių darbų, kur mes Sandariečiai ir musų draugai Valstiečiai Liaudininkai priturėm ir dirbome. Buvo ir tokių darbų, kurie musų supratimu buvo negeistini Lietuvai. Prieš tuos darbus buvome priešingi. Stovėjome opozicijoje ir kovojome; nurodėme jų netinkamumą ir stengėmės taisyti. Bet nei Liaudininkai nei Sandariečiai, nesigriebėme budų laužti iš tvoros kuolą ir eiti smogti valdžiai galvon, kad tuo keliu pasiimti šalies valdžią į savo rankas. To nedarėme todel, kad mes esame **Demokratijos šalininkai, pripažintojai liaudžiai teisės.** O valdžią kaip tik pati liaudis visoje didžiumoje buvo išsirinkusi.

Prabėgo šešeri metai. Šalies gyventojai pilnai persitikrino krikščionių demokratų darbais ir siekiais. Nepatiko jų darbai šalies gyventojams ir jie visoje didžiumoje teisėtu konstitucijiniu keliu atidavė valdžią didžiumoje Liaudininkams ir kitoms pažangioms organizacijoms.

Susidarė naujoji Griniaus valdžia. Prasidėjo nauji darbai, nauja tvarka valstybėj. Vieni vedama tvarka džiaugėmės, kiti ją galėjome kritikuoti. Ne visiems buvo geros pirmesnės valdžios, negalėjo visiems buti gera Griniaus valdžia. Nebuvo ir nebus visiems gera nei viena ir ateityje, nežiurint kurios pakraipos žmonių didžiumoje ji bus sudaryta.

Jeigu Krikščionys demokratai yra **Demokratai**, iš idėjos o ne iš pridengimo savo kuno, jie turėjo link Griniaus valdžios atsinešti bent taip, kaip Liaudininkai atsinešė link krikščionių demokratų valdžios. Jeigu jiems tikrai rupėjo kulturinis ir ekonominis šalies kilimas, jie kitaip ir negalėjo elgtis. Tą pati turėjo padaryti ir Smetonos tautininkai, jeigu jie tikrai yra **Tautininkai**, o ne del priedangos tą vardą nešiojasi.

Bet nei pas vienus, nei pas kitus to nebuvo. Kaip vieni, taip ir kiti gruodžio 17 diena pilname nuogume parodė savo kunus. Parodė, kad jie ir jų asmeniniai reikalai yra statomi aukščiau valstybės reikalų. Kad jiems jų karjeros rupi daugiau negu valstybės reikalai ir jos bujojimas. Tuomi besivaduodami, jie pakėlė ranką prieš šalies konstituciją, prieš didžiumos gyventojų valią ir teisę ir nuvertė gyventojų teisėtinai išrinktą valdžią.

Perversmas padarytas prisidengus gražiais obalsiais: "Valstybės išgelbėjimas iš pavojaus." Obalsis šventas kiekvienam tėvynės mylėtojui jei jis yra vietoje. Bet ar jis buvo paleistas iš perversmo vykdintojų širdies gilumos, ar tik jų siekių priedangai, tai gyvenimo daviniai šiandieną mums aiškiai atidengė.

Vyriausioji šalies konstitucijinė valdžia Seimas panaikinta. Šalis valdoma ne gyventojų valia, bet keletos nei prieš ką netasakomingų asmenų.

Šalies kulturinis kilimas nuslopintas, nes laikraščiai pažaboti aštria cenzura. Ilgus amžius priespaudoje kentėjęs kaimietis, dabar vėl neturi teisės liuosai reikšti savo mintį. Kulturinis gyventojų kilimas sulaikytas. Gi tuo pačiu sykiu, kaimynės valstybės tvarkosi. Jų spauda liuosa, žmonės kulturoje žengia pirmyn. Ar kaimynų kulturinis pakilimas nenustelbs mumis?

"Laisvę pažinę jungo nevilksim" — pasiskelbė sau obalsiu lietuviai atgavę nepriklausomybę. To obalsio matomai Lietuvos lietuviai ir laikosi. Naujausi gauti pranešimai parodo, kad nerimastis ir revoliucijinio pobudžio ir sukilimai pasikartoja įvairiose Lietuvos dalyse. Ką gi tas reiškia? Reiškia, kad liaudis nori atgauti jai atimtas teises. Nenori buti valdoma diktaturos priemonėmis, bet nori gyventi demokratine gyvenimo tvarka.

Smetona, kuris šiandieną yra atsakomingas už valstybės reikalus ir tvarką, neprivalėjo daleisti prie to. **Turėjo laiko ir senai buvo reikalaujamas skelbti Seimo rinkimus ir pavesti gyventojams išsirinkti valdžią.** O jeigu jis ir jo draugai tikrai jaučiasi šalį iš pavojaus išgelbėję, tai gyventojai Konstitucijiniu keliu valdžią butų pavedę jam. Gi jeigu priešingai, tai lai šalis išsirenka tokią, koki jų reikalus tinkamai atstovauja ir jiems gera.

Kada to nedarė, kada prie suiručių ir nerimasties privedė, šiandieniniuose atsitikimuose, Sandariečiai, kaipo demokratijos šalininkai turime pritarti liaudies reikalavimams.

Sandaros kuopų privalumas šaukti susirinkimus, rengti prakalbas ir susidariusią padėčią tinkamai žmonėms nušviesti. Kiekvienas Sandarietė ir Sandarietis, turime turėti už pareigą, kiekvieną lietuvę ir lietuvį, demokratinės tvarkos šalininką, kalbinti prisidėti prie Sandaros ir subendrintomis pajėgomis darbuotis gelbėjimui atstatyti demokratinę tvarką Lieuvoje. Visomis pajėgomis sustiprinkime Sandarą iki aukščiausio laipsnio, o tada musų žodis bus galingas, musų darbai bus našus. Sandariečiai, budėkime!

K. J. Paulauskas.

NAUJI NARIAI

Įstojo į ALT. Sandarą.
Prie 34 kp. Dayton, Ohio:
B. Varašius.
Prie 42 kp. Philadelphia.:
Jonas Sidagis.
Prie 75 kp. Chicago, Ill.:
S. Krasauskienė,
J. F. Radžius,
A. Yankauskas,
Kazys Aisinas,
Mikas Messar.

SANDAROS KUOPOMS.

Iš centro pasiuntinėjome visoms kuopoms instrukcijas arba programą rudens ir žiemos darbams. Tą darbų programą nustatė Sandaros Centro valdyba, laikytame posėdy 9 d. Kuopų viršininkai gavę tas instrukcijas tuoj sušaukite generalius visų narių susirinkimus ir aptarkit. Darbų tvarka turės buti vykdoma taip, kaip programe nurodoma. Kiekvieno Sandariečio privalumas ateiti į susirinkimą ir su tuo susipažinti.

GERIAUSIA DIRBTI SANDAROJE

"SANDAROS" PERKĖLIMO REIKALE.

(Diskusinis)

Sandaros Nr. 35-tam pil. Z. Jankauskas kritikuoja pereitą Sandaros seimą už tai, kad tardamas kelti "Sandarą" iš Bostono pamiršo Pihladelphia, tkaipo tinkamiausią lietuvių koloniją, o jos vietai numatė Baltimorę, kuri p. Jankausko žvilgsniu visai netinkama, nes nėra perdidžiausia lietuvių kolonija.

Man kaipo nesandariečiui visai nesvarbu, kur "Sandara" bus nukelta, į Baltimorę, į Philadelphia, Pittsburgh ar į kitą kurią koloniją. Aš tik noriu pil. Jankauskui pastebėti, kad Baltimorė yra 99 nuošimčių tinkamesnė Sandarai, negu tinkamoji Philadelphia, ir štai delko: Baltimorė nors ir ne perdidžiausia lietuvių kolonija skaitoma apie 6 ar 7 tukstančiai lietuvių, bet yra grynai tautiška ir patriotinga čia jokis izmas neiškila į aukštumą ir, veik jokios reikšmės neturi. Izmus garbinanti ubagai Baltimorėj gauna labai kudą sau kąsnį ir išsinešdina iš Baltimorės su tuščiu pilvu, už tai tautiniai patriotiniai veikėjai Balimorėje randa sau šiltą vietelę ir gauna riebų kąsnelį. Jeigu mes paimsime Dr. D. Alseikos misiją, o paskui Natkevičiaus, Žygelio ir paskui Sleževičienės, Venciuvienės (neskaitant Radžio, kuris savo revoliucijingumu Baltimoriečiams nelabai patiko, tai mes pamatysime, kad didžioji Philadelphia yra tik nykštukas prieš Baltimorę.

Kaip sakiau, Baltimorė yra tautiniai patriotinė lietuvių kolonija, kuriai jokis izmas veik visai neturi reikšmės, tuo tarpu Philadelphiai izmas yra ant tiek galingas ypač pietinėj miesto dalyje, kad drįsta tautininkų prakalbas išardyti, jau nekalbant apie trukdymą. Užtai Philadelphijoj Pruseikoms, Bimboms buna rugpjutė ir tie gaivalai išvažiuoja iš Pihladelphijos kaip Anglijos lordai su pilnais kišeniais skambučių.

Dabar paimkime kad ir pačią "Sandarą" ir pažiurėkime, kuri kolonija daugiau ją rėmė? Aš čionai nenoriu pirštu durti tiesiai į akis Philadelphijai, bet kas atydžiai tėmija "Sandarą", tas tuojau pasakys, kad Philadelphia tik zero prieš Baltimorę. Taigi aš ir sakau, kad Baltimorė "Sandarai" yra tinkamesnė, negu Philadelphia.

P. P. Jaras.

CONNECTICUT VALSTIJOS LIETUVIŲ KOLONIJOMS.

Instrukcijos, kaip rinkti medžiagą ir garsinimus ypatingiems "Sandaros" priedams apie Lietuvių kolonijas Waterbury, New Havene ir New Britaine jau išsiuntinėtos. Kviečiam visus lietuvius tautiečius, kas tik ką sena ar naują žino apie savo kolonijos lietuvių gyvenimą, prisidėti, kad tie priedai išeitų kuo įdomiausi ir atvaizduoti visą Lietuvių kolonijų istoriją.

Iš eilės užsisakė jau Worcesterio, Detroito, Hartfordo ir Pittsburgo kolonijos. Instrukcijos siunčiamos. Prasidedant žiemos sezonui pasidarbuokime šiam kulturiškam tikslui.

ARTINASI SANDAROS SAVAITĖ.

Atminkite, Sandariečiai, kad ALTS. statute viena spalio mėnesio savaitė yra pavadinta Apšvietos savaitė, kurios metu kiekvienas Sandarietis ir Sandarietė turi visomis išgalėmis pasidarbuoti savo organizacijos labui.

Tad besiartinant šiai savaitei aptarkite ir apgalvokite, kuriuo budu per tą savaitę pasidarbuosite savo organizacijos labui.

nyčią.

Trumpa Muzikos Istorija.

(Tąsa)

Madrygalai.

(Madrygalu vadinasi liaudies daina, artistiškai papuošta kontrapunktu, fuga, ir t. p., parašyta penkiems, o kartais ir šešiems balsams. Žodžiai tos dainos paprastai jausmingi, išreiškianti viltį, širdgėlą, troškimą, meilę ir t. p.). Kylant ir tobulinantis muzikai Olandijoj, A. Willaerto laikais, kilo ir tobulinosi ji ir kitose šalyse: Anglijoj, Francijoj, Ispanijoj, Vokietijoj ir Italijoj.

Anglijoj vokalė ir instrumentalė muzika buvo stropiai studijuojama. Kontrapunktas buvo gerai suprastas ir apie 1420 m. atsirado keletas gabių kompozitorių. Žymiausias jų buvo John Dunstable.

Daug įvairių ir gražių muzikos tvarinių sukomponuota Anglijos muzikų k. t. T. Tallis'o, Wlm. Birdo, Th. Morley ir kitų.

Pradžioje šešioliktojo šimtm. jau muzikos dailė žydėjo visoje Europoje. Giedojimas keliais balsais, buvo didžiai mėgiamas ir praktikuojamas. Madrygalas buvo labiau mėgiamas už kitus polifoniškus daugbalsius) ir giedojimus, kurio kilmė paeina iš Olandų mokyklos. (Adrian Willaert, turbut buvo pirmas kompozitorius, kuris tą muzikos formą pradėjo vartoti). Madrygalas įgijo didelį pamėgimą Italijoje. Olandų ir Italų madrygalai buvo labiausia mėgiami Anglijoj negu kurioj nors kitoj šaly. Daug, senų Anglijos ir Italijos madrygalų yra labai gražių ir įdomių muzikos mylėtojams.

Madrygalų knygoje išleistoje Archadelto, Venecijoj 1538 m. yra daug puikių pavyzdžių to styliaus kompozicijos.

Italijos muzikai kompozitoriai.

Italija dažnai vadinama "dailės šaltinis". Mes matėme Grigorių, Guido ir Hucbaldą, kurie pirmutiniai pramynė muzikos dailei taką. Šešioliktame šimtmety Italijoj įsisteigė net kelios muzikos mokyklos, kurios išleido daug garsių muzikų-kompozitorių.

Constanzo Festa, pagarsėjo kaipo kontrapunkto žinovas ir kaipo geras muzikas buvo didžiai gerbiamas ir mylimas.

Giovani Pierbuigi da Palestrina (gimė 1524 m.), buvo vyriausiu mokytoju muzikos mokyklos Romoje. Palestrina, buvo giesminninku popiežiaus koplyčioj Romoje ir budamas metų trisdešimts trijų amžiaus tapo paskirtas muzikos direktorium prie šv. Marijos bažnyčios tame pačiame mieste, o 1571 m. tapo paskirtas muzikos direktorium į šv. Petro bažn., kur ir pasimirė 1594 m.

Palestrino muzika, žymiai papuošė katalikų bažnyčią.

Vienas iš žymiausių visoje Europoje muzikų, šešioliktame šimtm. buvo tai Orlando di Lasso, kuris savo gabumais pralenkė visų šalių muzikus. Orlando di Lasso gimė 1520 m. Budamas septynių metų amžiaus jis pradėjo mokslą ir už metų ar dviejų, pradėjo studijuoti muziką, kurią labai mėgo ir kuri jam labai sekėsi. Jis įstojo į vaikų chorą prie katedros šv. Mykolo iš kur buvo net tris kartus pavogtas del jo balso gražumo. Du kartus jo tėvai jį suradę parsigabeno namo, bet tretį kartą jis noriai sutiko gyventi su Ferdinandu de Gonsaga, kuris jį nusigabeno į Italiją. Čia jis įgijo gerą išsilavinimą muzikoje ir nuvykęs į Rymą gavo vietą muzikos direktoriaus prie šv. Jono bažnyčios, budamas dar tik dvidešimties metų jaunikaičiu. Bavarijos karalius Albertas V, 1557 m. paėmė jį prie savęs, kur jis išgyveno ligi savo mirties 1594 m.

Savo gyvenime, Orlando di Lasso, parašė daugiau kaip septynis šimtus įvairių muzikos veikalų.

Pagerbimui Orlando di Lasso jo gimtame mieste Mons pastatyta stovyla.

Cyprian de Rore, buvo irgi šaunus muzikas savo laiku.

Ligi pradžiai dabartinio šimtm. Italija buvo skaitoma vadovaujančia muzikoj visoms Europos šalims, ypatingai dainavime, dar ir dabar stovi pirmoje vietoje. Italijos muzikos istorijos lapus puošia vardai žymių ir mylimų muzikų—kompozitorių k. t.: Gabrieli, Monteverde, Allegri, Freseobaldi, Lulli, Stradellą, Scarlatti, Marcello, Astorga, Durante, Pergolese, Jomelli, Pucini, Salieri, Clementi, Cimarosa, Cherubini, Spontini, Poganini, (didis smuikininkas), Rossini, Doizetti, Bellini ir Verdi žymųs operų kompozitoriai.

J. C. Navadauskas.

Lietuvos žinios

Laiškas

Kas bus su Seimu? Referendumo komedijos. Ar susipras šalis nesiduoti apgaunama?

Kaip jau rašiau apie rinmus į seimą niekas nemano. Laiks nuo laiko pasklysta žinia, kad manoma daryti referendumas, kad šis tas rengiama ir vėl atslugsta. Kadangi nėr žinios koks jisai žada buti, tai ir nusistatyti negalima. Kad jisai nebus bešališkas, teisingas, tai visi žino per daug gerai. Bet kaip kas darys, ligšiol tai mįslė. Todel ir viskas stumiama iš dienos į dieną. O laikas užmušamas gandais apie visokias intrigas sferose.

Po senovei valdo faktinai leitenantai, kurių klauso visi ir Smetona ir Voldemaras. Skirtumas toks, kad Smetona yra bejėgis ir suka jį kas priepuolamai gauna įtekmės, o Vold. klauso tik savo fantazijos. Santykiai tarp priemiero ir prezidento ne puikiausi, tankiai susiginčija ir nepabaigę tartis skiriasi, vienas į savo kabinetą vynu nutildyti savo nervus, o kitas pas save važiuoja. "Intriganų" buvo bandyta per Smetoną atsikratyti nuo Vold., bet tas griežtai atsakydavo: ne nuo T. gavau valdžią, nei Tamstai atiduosiu. Ir kas daryti? Leitenantai stovi už Vold. ir reikia nutilti. Leitenantų valdžia nepatinka vyr. karininkams, kurie tankiai yra užgaunami, bet nieko padaryti negali. Tai aišku iš konflikto su Merkiu. Merkys tapo įtartas, kad flirtuoja su krikščionimis. Vold. jam pasiulė atostogų. Jisai išvažiavo kuomet panorėjo ir rado reikalo. Prieš savo atostogų pabaigą jisai sugrįžo ir veikiant į vyr. karininkus, prasidėjo murmėjimas, kad Merkis turi buti ne tik karo ministeriu, bet premjeru. Tuomet Vold. rado išeitį: jį paskirti Klaipėdos gubernatoriu, vieton sergančio Žalkausko. Bet jisai spiriasi ir nenori užimti tos vietos. Kaip tas baigsis ne žinia. Yra rimtų gandų, kad kad Ladigai pasiulytų išeiti iš kariumenės ir kitiems krikščionims, neva rasta karininkuose krikščionių organizacija ir grąsinama represijomis. Žodžiu, verda košė. Ir vis ant pamatų kovos tarp vyr. karininkijos ir leitinantijos. Nes dabar, mat, tai svarbesnis valstybinis reikalas. Kiti dalykai mažai juos visus apeina. Bendrai mes gyvename ne valstybinių gyvenimu, bet visai taip kaip prie rusų.

Del referendumo yra tiek žinių, kad nėra valdančiųjų sferose susitarimo. Vieni nori, kad jisai butų, kiti randa kad ir taip labai gerai gyvenasi, kol gyvenasi, o didelis pavojus kaip ten jisai išeis. Tas konstitucijos pakeitimas kaip buvo sumanytas beveik pasilieka be jokių permainų, tik seimo sesija žada buti ne dviems mėnesiams, o trims. Balsuoja tik tie, kuriems sukako 24 metai, o išrinktas gali buti tik turįs 30 metų. Balsavimas paliktas kaip buvo, tik nieko nepasakyta kaip bus su komisijomis. Prezidentas turės daugiau teisių, nuo jo prigulės daugiau valdininkų paskirimas kaip lig šiol. Ministeriai neva atsakys prieš seimą, bet reikės surinksi 2/3 dauguma seimo. Kaip seimo nebus, tai prezid. dekretus leidžia. Vienas atstovas bus rinktas iš 60.000 gyventojų, taip kad atstovų bus apie 35. Bet įdomiausis dalykas, tai referendumo balsavimo taisyklės. Bus sutverta vyriausioji rinkimo komisija paskyrimų keliu, taip pat ir apskričių ir valsčių komisijos iš administracijos paskirtų žmonių, be jokios kontrolės iš visuomenės pusės. Tai visai neprileidžiama. Vadinasi ką norės tai dirbs toji komisija. Balsavimas neva slaptas, bet tokiu budu, kad ant stalo gulės karčiukės su žodžiais "taip" ir "ne" ir komisijos akyse turėsi paimti vieną iš tų karčiukių ir įdėti į voką ir įmesti dėžutėn. Tai kur čia slaptas balsavimas? Kadangi balsuojama, kad prezidentas yra renkamas 7 metams, tai dabar tuo pačiu balsavimu Smetona butų renkamas tolesniems septiniems metams.

Referendumas jeigu butų be jokių suktybių vedamas, tai nepasiseks, nes visi yra įgriežtai nusistatę prieš tokią tvarką ir prieš suvėlimą į kruvą visų tų klausimų ir sykiu ir prezidento rinkimo. Apart tautininkų nėra tam prijaučiančiųjų. Bet aišku, kad čia bus prievartos ir labai stiprios. Gal buti, kad referendumas sujungs visas partijas kovai prieš jį, o gal išeis ir kitaip, nes negalima tikėti nei tautininkams, nei klerikalams.

ALBERT THOMAS LIETUVOJE.

Tarptautinio Darbo Biuro direktorius A. Thomas apsilankė Lietuvoje kaip tik liudniausiu laiku. Aplankęs min. pirm. Voldemarą, pirma to pusantros valandos kalbėjęs su Lietuvos darbininkų organizacijų atstovais, jis laikraščių korespondentams davė suprasti, kad Lietuva yra darbo sutvarkymo klausimu labai atsilikusi: Latvija ir Estija toli pažengusios, kitos net diktaturų šalys, kaip Italija, Ispanija daugiau padarę ir po keles konvencijas darbo klausimu ratifikavę. Lietuva net Tautų Sąjungos pasiulytų darbo konvencijų nėra ratifikavusi, joms terminas biagiasi šiemet, tačiau Seimo nėsant jos liksią neratifikuotos. Lietuva, Portugalija ir Liuksemburgas darbo klausimu pasilikę lygioj vietoj. Lietuvos naujakuriai, liaudies menas ir Čiurlionies kuryba Alb. Thomo nuomone rodo, kad Lietuva turi teisės buti savistovi.

Bado streikas.

Pranešama, kad Kauno sunkiųjų darbų kalėjimo politiniai kaliniai, tame skaičiuj ir d-ras Pajaujis paskelbę buvo vienos dienos bado streiką, kaipo protestą prieš mirties bausmes abelnai.

Kulturininkų ir švietėjų suvažiavimas neleistas.

Kulturininkų ir švietėjų suvažiavimui, kuris turėjo įvykti rugpiučio 27 ir 28 d. Šiauliuose, leidimas atimtas, ir del to suvažiavimas neįvyko.

KULTURINGOJI SUOMIJA

AKMENS, EŽERŲ IR GIRIŲ ŠALIS.

I.

Suomija yra viena iš Pabaltės valstybių pačioj šiaurėj, kitoj pusėj Suomių įlankos, vakaruose skalaujama Baltijos juros Botnikos įlankos, šiaurėj atsiremianti į Šiaurės ledų vandenyną. Ilgumo nuo pietų ligi šiaurės virš 1000 mylių. Suomija ir žemės plotu ir gyventojais didesnė už visas kitas Pabaltės valstybes Lietuvą, Latviją ir Estiją. Kulturiniu atžvilgiu ji stovi aukščiausiai, beveik lygiai su Švediją, gamtos atžvilgiu — šalis akmens uolų, tukstančių ežerų ir tankių šniokštančių girių. Suomių tauta yra arti gimininga estams ir ungarams (vengrams). Jų kalba labai muzikali, visai neturi šnypštančių garsų kaip tai š, č, ž, yr savistovi ir lygiai kaip lietuvių kalba yra visiškai svetima slavų, germanų ir kt. kalboms.

Su lietuvių kalba turi daug bendrų žodžių, kaip tai kirvis, laivas, pirtis, kanklės ir kt. Kadangi Suomių tauta yra viena iš draugingiausių ir nuoširdžiausių Lietuvių tautai ir savo nuoširdų draugingumą yra įrodžiusi kaip literaturoj, spaudoj, bendravime su lietuvių kulturos žmonėmis, taip lygiai politikoje, drąsiai ir visuomet užsistodama musų teises į Vilnių ir nekarta diplomatiškai gindama Lietuvą prieš Lenkus, — tad noriu ir Amerikos lietuvius arčiau supažindint su ta malonia šalimi.

Pirma koja Suomijos žemėj.

Man teko laimė pirmam iš daugelio ketinusių išlipti Suomių teritorijoj. Istorija buvo tokia. 1925 m. pavasarį Lietuvą aplankė 17 Suomijos žurnalistų. Tai buvo svečiai nuo visų srovių vadovaujamųjų laikraščių. Buvom pakviesti revizituoti. Pernai pavasarį, atvažiavę į Estijos jaunimo šventę Tallinne (Revelyje) 3 ypatos susitarėm perplaukti (laivu, žinoma) į Helsinkį Suomių sostinę, kuri kelionė trunka 6 valandas, ir aplankyti musų kolegas. Plaukėme 3-4 dienoms, o teko užtrukti visą 10. Prieplaukoj jau laukė didelis Lietuvos draugas garbės konsulas d-ras R. Olleris ir keli kolegos laikraščių redaktoriai. Buvo jau išanksto, pasirodo, parupinti kambariai puikime "Hansos" viešbuty ir vakarienė Esplanadoj. Kitą dieną apvažiavome Helsinkio miesto įdomiausias vietas, apylinkes, meno ir kulturos įstaigas, redakcijas, vakare buvo surųoštas draugiškas vakarėlis, dalyvaujant visiems pažįstamiems kolegoms Suomių žurnalistams ir kitiem garbingam Lietuvos ir a. a. prof. Bugos draugui profesoriui Niemi su žmona. Atsiminėm geras valandas musų pirmos pažinties Lietuvoj ir patvirtinom priežadus, sudėtus dar Lietuvoje, kad suomio ir lietuvio žurnalisto plunksna niekuomet nerašys bloga prieš viena antrą, o tarnaus vien broliškų santykių idejai. Profesorius Niemi tėviškai pabarė už perdaug politikavimą ir sakė, kad turime daug darbo pažinti vieni kitų liaudį per dainas, muziką, meną ir istoriją.

Be musų buvo tarp Lietuvos ir Suomijos dar šių vizitų: Lietuvoj lankėsi Suomių profesoriai, studentai, Suomių šauliai ir mokytojai; Suomijoj lankėsi Lietuvos mokytojai, šauliai ir šiemet žurnalistai. Priėmimas abiejose pusėse buvo kuoširdingiausis.

Mažutė Amerika.

Helsinkis yra apie 200 tukstančių gyventojų miestas, bet savo švarumu, gyvumu ir stylingumu skaitomas vienas iš pirmųjų Europoj. Namai masyviški, aukšti, veik visi iš granito, gatvės tiesos, plačios, automobilių daugybės, žmonės apsirengę puikiai. Prohybicija įvesta po karui kaip ir Amerikoj ir butlegerystė žydi visai kaip Amerikoj. Degtinės statytojai laivais net iš Klaipėdos atplaukia į Suomijos pakraščius. Šiaip Suomijoj nepaprastai išsiplatinęs pieno vartojimas; kaip čia ginger ale ir ice cream, taip tenai kiekvienam žinksny paduodami įvairiausi pieno produktai. Žmonės sveiki, labai kulturingi, apsišvietę. Suomija mat niekuomet nebuvo visai pavergta; ji ir prie rusų caro išlaikė savo seimą ir autonomiją. Suomių laikraščiai kaip Amerikos: didžiuliai, skaitlingas tiražas, redakcijos turi savo puikiausius rumus, įsirengę turtingi.

Valgymas Suomijoj turi daug savotiriškumo; pirma ten labai puikus užkandžiai; įvairiausia žuvis ir daržovės, viralo — zupės ten veik niekas nevartoja. Paprastai restoranuose stalai apkrauti įvairiausiais valgiais, prieik ir imk ko tik pats ir kiek titk nori, ten nėra mados paduoti atpiautą ir įpiltą. Panašus paprotis ir šeimynose valgant.

Pramonės Suomijoj daugiausia miško medžiaga ir žuvininkyste. Žemdirbystė, kur žemė ariama, labai aukštai stovi ir remiasi pieno ukiu. Suomių tauta labai taiki ir darbšti. Jų budas ramus, pakantrus, ir nuoširdus. Didelio turto nėra, bet ir vargo visai nematyti. Ant akmens, uolos, ant salų ar dirbamos žemės sklype žiurėk namelia puikiai nudažyti, švarųs. Suomija turi daug puikių uostų: Helsinkį, Viipuri, Turku ir kt., didelį prekybos laivyną.

Baltosios nemigo naktys.

Teko apvažiuoti Suomijos pietinę ir centrinę dalį, maršrutu: Viipuri (Vyborg) Imatra, Savonlina, Tampere, Turku (Abo.) Kelionė traukiniais ir laivais išilgai ežerų. Traukiniai pavyzdingai švarųs ir greiti. Laivais važiuoti per Suomijos ežerus birželio mėnesį tai amžinai neužmirštamas įspudis. Krantai akmenuoti, žaliais eglynais apaugę, akmuo ir vanduo. Ežerai čia turi nepaprastai gražias spalvas; tokio tyrumo ir žydrumo vandenis teko matyti tik Alpų tarpkalnių ežeruose. Rytmetį ir vakare ežerai žeri gražiausių spalvų ugnimis; o mėlynė tokia švelni ir minkšta, kad nemačius įsivaizdint sunku.

Su miegu nepripratusiam čia labai sunku. Birželio mėnesį čia visai nėra nakties. Šviesi, auksiniai debesėliai žaidžia, visa šiaurė tokia, tartum saulė tik taip kur nors už plono debesėlio pasislėpė, o pažiurėk į laikrodį—jau dvylikta valanda nakties, dar viena valanda ir jau truputį rytų linkui šiaurėj saulės spinduliai pradeda varstyti padanges.

Kada miegoti tokią naktį? Tik nakčiai kitai praėjus pradedi jausti kokį tai nervotumą. Tas tesėsi ligi sugrįžtant atgal į Helsinki, kur labiau į pietus, tad nors truputį naktovidžiu pritemsta. Juo toliau šiaurėn, juo šviesiau, o pavažiavus kokius 800 kilometrų nuo Helsinkio ant vieno kalno jau saulė visą savaitę nebenusileidžia.

Krašte nesuskaitoma daugybė ežerų, sraunų upių, vandenkryčių. Imatra tai Europos Niagara Falls. Ten statoma milžiniška elektros stotis ir visas Imatros vandenkritis įkinkomas į darbą. Suomija gaus 80,000 arklio pajėgų stotį, kuri galės varyti geležinkelius, fabrikus, šviesti ir šildyti visą kraštą. Tokia yra Suomija.

Suomijos konstitucija.

Išleistoj 1919 m. liepos 19 d. Suomių konstitucijos pradžioj pasakyta, kad: Suomijos valstybės valdžia išeina iš tautos, kurią atstovauja susirinkęs Seimas.

Suomijos piliečiai naudojasi laisve žodžio, kaip ir teise savo raštus skelbti per spaudą, nebudami tame išanksto trukdomi, taip pat teisę, be iš anksto gaunamo leidimo bendriems tikslams arba kitokiems leistiniems reikalams susirinkti ir steigti organizacijas tikslams, kurie nėra priešingi įsatymams ar šiaip geriems papročiams. Sąžinė ir tikybos reikalai laisvi.

Suomijos piliečio namų ramybė yra neliečiama, taip jau neliečiama laiškų, telegrafo ir telefono paslaptis.

Joks Suomijos pilietis negali buti perduodamas kitokiam teismui, kaip tik įstatymais numatytiems.

Piliečių teisės gali buti tam tikrais įstatymais laikinai apribežiuotos tik karo ar sukilimo metu, bet tokio Suomija turėjo laimės nesusilaukti.

Suomijos prezidentas renkamas tautos su pagelba 300 išrinktų elektorių 6 metams; jis prisiekia "Respublikos Konstituciją ir įstatymus tikrai ir sąžiningai pildyti ir išlaikyti ir visomis pajėgomis kelti Suomių tautos gerovę".

Bet yra padarytos toli numatomos priemonės, kad prezidentas negalėtų pasisavinti daugiau galios, negu jam tauta suteikia. Jis gali parėdymais, t. y. dekretais tvarkyti tik tokius santykius, kurie ir pirma buvo parėdymais tvarkomi. **Parėdyme negali buti nieko tokio, kas reikštų kurio įstatymo pakeitimą.**

Jei ministeris rastų, kad prezidento nutarimas yra priešingas įstatymams, jis turi tai pranešti ministerių tarybai. Min. Taryba įspėja prezidentą, o jei prezidentas vis tik savo laikytusi, tai taryba praneša jam, kad ji to prezidento parėdymo nevykdys. Taip jau ministeris privalo neteisėto prezidento parėdymo nepasirašyti.

Ministerių kabineto nariai turi turėti seimo pasitikėjimą ir prieš Seimą atsako už savo darbus.

Prižiurėti, kad visi valdininkai laikytusi įstatymų ir valstybės teisėms ginti yra skiriamas justicijos kancleris arba aukšč. valstybės gynėjas, kurs dalyvauja ministerių ir teismų posedžiuose. Jis prižiuri, praneša prezidentui ir perduoda valstybės teismui ministerius ir aukšč. teismo narius, jei jie nusikalsta įstatymams.

Jei prezidentas atmeta justicijos kanclerio skundą, tai šis įvykį praneša seimui. Tada bylos iškėlimą nutaria seimas ir skundą atstovauja seimo teisininkai.

Jei justicijos kancleris randa, kad prezidentas turi buti apskųstas, tai skundą atstovauti jis paveda savo įgaliotam kitam asmeniui. Jei justicijos kancleris ar minist. kabinetas rastų, kad prezidentas nusikalto valstybės ar krašto išdavime, tai praneša seimui, kurs jį gali laikinai paliuosuoti nuo prezidento pareigų, o kancleris jį perduoda aukšč. valst teismui.

Visoki išimties teismai draudžiami.

Valstybės biudžeto pozicijų pakeitimai galimi tik atskirais įstatymais. Naujos valdžios įstaigos galimos steigti tiktai biudžeto numatytu planu, pozicijų nevalia peržengti. Tam tikra seimo rinktų revizorių komisija kontroliuoja, kad valstybės lėšos butų teisingai eikvojamos.

Konstitucija yra nepajudinamas pamatinis įstatymas ir negalimi yra jokie pakeitimai nei aiškinimai arba jos sustabdymai kitaip, kaip tik bendrais konstitucijai leisti nustatymais.

Supažindindamas plačiau su Suomių konsitucija turėjau tikslo įrodyti, kad šalis gali pavyzdingai tvarkytis ir be perversmų, ir be ypatingų prezidentui teisių ir be kitokių skorpionų, nuo kurių šiandien kamuojasi musų Lietuva.

J. P.

LAIŠKAS — —

Reikia moterų skyriaus.

Gerb. "Sandaros" Redak.!

Prisiunčiu $2 už prenumeratą ir prašau atnaujinti. Nelaukiu paraginimo, nes pati jaučiu, kad greit pasibaigs terminas. Turiu pasakyti tiesą, kad "Sandarą" geriausiai pamylėjau už visus kitus lietuviškus laikraščius. Aš manau, kad ne tik man, bet ir kitiems Lietuvos kaip sunam taip ir dukterims ji turi buti brangi, nes "Sandara" pirmoj eilėj stato lietuvių reikalus, ji mokina kaip buti draugiškiems tarp savęs, ir atgaivina gimtojo krašto jausmus. Be to mes "Sandaroje" randame gerų ir naudingų patarimų. Tik vienas dalykelis man nesuprantamas paskutiniu laiku, ne tik kad išnyko moterų skyrius, bet nesimato nė šiaip moterų klausimu jokių straipsnelių. Gal tai moterų kaltė, vasaros karščių pabugo? O gal musų naujasis redaktorius turi kreivą akį ant moterų ir jų straipsnelius pasiunčia į gurbą.

Suprantama, nevedęs žmogus gal ir nenori turėti bendro su moterų reikalais, bet vis tik tamsta redaktoriau nepamiršk, kad ir tamstų motutė buvo moteris, taigi imkimės visi kartu už darbo ir vyrai ir moterys, lai musų vienybė, gražus darbai vis aukščiau kelia lietuvių ir Lietuvos vardą.

A. Liutkuvienė.

ŽUTI AR BUTI

Gana snausti! Laikas bėga
Visi kelkimės iš miego.
Pažiurėk kaip kįla bangos,
Reikia buti pasirengus
Jurės krašto dasiirti —
Ar išlikti arba mirti..
Musų priešas aršiai puola,
Verčia kalnus, skaldo uolą.
Pikti priešai, o nedori.
Ko jie puola? Ko jie nori?
Diena amžius, brangus laikas.
Drąsiai stokime į kovą,
Bukim patys sau vadovu —
Kol pečiai dar musų tvirti
Dar ne laikas šaukti mirtį.
Užsistokime vien kitą,
Kad mus priešas nedraskytų.
Mes žmogaus nešiojam vardą,
Ir teisybės laikom kardą,
Tad laikykimės iš vieno,
Panaikinkim vargo dieną.
Dabar laikas mums sukrusti
Ir iš miego atsibusti!

A. K. B—tas.

ŠV. TĖVU SYLLABUS

Arba pasaulio klaidu kataloogs

Klaidų katalogas arba syl.

Rašo **M. Stakėnas.**

labus buvo sumanytas 1849 m. Spoleto Taryboje. Sumanytoju buvo kardinolas, archivyskupas Pecci (papa Leonas 13-tas). Spoleto taryba pasmerkė modernizmą ir pareikalavo iš papos klaidų sątraukos.

1852 m. kardinolas Farnori su kitais vyskupais pagal papos paliepimo sutraukė pasaulio bei draugijos moderniškumo klaidas, kurių rado apie 80. Papa Pius 9-tas 8 d. gruodžio, 1864 m. savo enciklikoje "Quanta Cura" pakartoja tas klaidas ir prie tos savo bulles paskelbė klaidų katalogą arba syllabus. Katalogas arba syllabus su 80 klaidų turi 10 perskyrimų (oficialis Syllabus anglų kalboj telpa "The New Larned History", 8-tame po antgalviu "Papacy"). Syllabo pirmas skyrius apima 7 klaidas: pantejizmą, naturalizmą ir racionalizmą (protingumą). Taigi katalikams nevalia manyti, 1) kad viršiausia galybė yra gamta, 2) kad žmogaus protas arba valia gali valdyti arba tvarkyti pasaulį ir išspręsti kas gera kas bloga be religijos pagelbos.

Antras skyrius Syllabo link moderniško racionalizmo turi 7 klaidas. Čia pasakoma 1) kad klaidingi tie, kurie mąsto gamtoje viršiausia galybė yra pati gamta, 2) klaidingi tie, kurie mąsto apie katalikybės dogmų blogumus ir tt.

Trečias skyrius link tolerancijos ir indifferentizmo turi 4 klaidas. 1) klaidingi tie, kurie mano, kad žmogus gali išpažinti bile tikybą, kuri jam patinka, 2) kad bile kokia tikyba gerą žmogų gali išganyti, 3) kad protestanizmas yra lygiai gera tikyba kaip katalikų.

Ketvirtas Syllabo skyrius kalba link socijalizmo, komunizmo, klandestinių drgijų, bibliškų dr-gijų ir klero-liberališkų draugijų. Anot papos visi tie dalykai yra draugijoje didelės klaidos ir katalikams nevalia tų dalykų remti.

Penktas Syllabo skyrius link bažnyčios tiesų turi 20 klaidų. Čia jau permatoma "azijatiškos kulturos" relika arba saves persistatymas neklaidingu ir visagaliu. Šeštas Syllabo skyrius kalba link civiliškos draugijos bei valdžios, santykių bažnyčios ir valstybės. Pastarasai skyrius turi 17 klaidų. 42 paragrafas aiškiai pasako, kad valstybės ir bažnyčios konflikte link bažnyčios tiesų pergalė turi buti bažnyčios pusėje. Mat valstybė turi nusileisti. Dar toliau pasakoma, kad valstybė negali kontroliuoti viena pati be bažnyčios jaunuomenės švietimo. Jaunuomenės švietimas pirmiausiai priklausąs bažnyčiai. Taipgi pasakoma, kad didžiausia klaida pildoma arba ir papildoma tuomet, kada bažnyčia atskiriama nuo valstybės.

Septintas Syllabo skyrius link naturalės ir krikščioniškos bei katalikiškos etikos turi 9 klaidas. Čia pasakoma, kad moralės tiesos yra blogos be bažnytinių tiesų. Taip pat sakoma, kad ir moralybė nepriklausoma nuo dvasiškijos yra nesąmonė. Sulyg Syllabo Amerikos metrikacijos ir vedybų įstatai yra nesąmonė (klaidos). Aštuntas Syllabo skyrius randa 10 klaidų link civiliškų ir katalikiškų vedybų.

Devintas Syllabo skyrius nurodo pasaulio klaidas civilės valdžios link papos. Čia permatoma tik 2 klaidos: 1) klaidingi tie, kurie mano, kad šiandieną nėra reikalo, kad R. bažnyčia arba tikyba butų valstybinė ir kad katalikai garbintų Dievą be papos pagelbos. Dešimtas Syllabo skyrius (paskutinis) link moderniško liberalizmo turi 2 klaidas: 1) tai yra didelė klaida duoti kiekvienam žmogui sąžinės laisvę, 2) klaida yra duoti civilišką laisvę kiekvienos mados tikybai.

Syllabus su 80 klaidų buvo patvirtintas papos Piuso X 3 d. Liepos, 1907 m. šv. enciklika "Lamentabili sane exitu".

JUOKAI.

Tikras ir netikras mišinys.

"Jonai, ar tu tik neįpylei vandens į pieną?"—"Taip, aš įpyliau!"— "Ar tu nežinai, kad taip darydamas nusikalsti prieš įstatymus?"— "Taip, bet bosas pats sakei, kad aš pieną praskiečiau vandeniu!" — —"Visai teisingai! Bet aš sakiau, kad vandenį reikia pirma įpilti ir tik tuomet užpilti pieną. Tuomet, matai, mes galime ramia sąžine prisiekti, kad nė vieno lašo vandens į pieną neįpylėme. Įsidėmėk tai ateičiai!" pamokino bosas tarną.

Automobiliams palengvinimas. Vienas vokiečių kriminalinis komisaras išrado tokį batą, kurs automatiškai suneria kojos linkmenis ir žmogus nebegali nė bėgti nė šokti. Šitoks išradimas bus parankiausis budas musų Amerikos miestų gatvėse pekštiesiems reguliuoti.

Ir gi amerikoniškas išradimas? Vienas Afrikos tyrinėtojas keliaudamas skersai Afriką patyrė, kad tie patys žvėrys įvairiose krašto dalyse kitokį garsą išduoda. Tai vadinasi žvėrių kalbos tarmės. Betruks mokslininkams išrasti žvėrių kalnėnų, aukštaičių, žemaičių, o gal ir Afrikos dzukų tarmes.

Vyro su žmona pasišnekesys.

Žmona: ties liuto tvartu žvėryne: "Man gaila tų vargšų žvėrių, kad jie neteko savo auksinės į laisvės."

Vyras: "Ak, jie nors staugti gali kiek nori."

Pagirų kapšelis.

A: "Aš del atsargos visuomet guldamas pinigų kapšelį pasidedu po galvos".

B: Deja, aš to negaliu padaryti, aš negaliu taip aukštai miegoti."

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass. by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA

J. PRONSKUS, Editor K. J. PAULAUSKAS, Business Manager

Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi but apmokama iš kalno. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00. Kanadoje ir kitur — $3.00 Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderius, adresuojant:

"Sandara" 327 E Street, South Boston, Mass.

Entered as Second Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1897.

Redakcijos Straipsniai.

Sukilimas Ar Provokacija?

Pereitą "Sandaros" numerį jau išleidus gauta platesnių žinių apie padētį Lietuvoje. Tos žinios buvo tai antrasis per Atstovybę prisiųstas Eltos biuletenis ir įvairųs gandai, per Rygą ir Berlyną pasiekę Amerikos laikraščius.

Tos žinios, iš vienos pusēs aiškiai tendencingos, iš kitos labai miglotos, tačiau jas suglaudus vieną išvadą galima padaryti, kad **Lietuvoje dedasi blogai**· Tauragēs įvykis toli gražu nebuvo taip sau kelias dešimts žmonių riaušēs su banko apiplēšimu, kaip valdiškoji Elta pirmą kartą buvo paskelbusi.

Pačios Eltos antrajame biuleteny skelbiama, kad **tuo pat metu ruoštas puolimas ir Alytuje, kad pabēgēliam iš Tauragēs besišaudant su Kretingos policija nušautas nuovados viršininkas, kad suimta 100 asmenų, jų tarpe žymųs liaudininkai Kvieska, Žygelis, Petrauskas, Tornau, Bildušas ir švambarys.**

Žiniomis per Rygą ir Berlyną **suimta esą jau apie 2000 žmonių, visoje Lietuvoje įvesta apgulos stovis, aštri žinių, telefono ir telegrafo cenzura, Tauragēj darbuojasi karo lauko teismas, kurs 6 studentus (?) jau sušaudęs, 5 pasmerkęs dar sušaudyti, tik DEL SUSIDARIUSIOS PADĒTIES gal buti tų 5 nebesušaudysią.** Sukilimas tęsesis 12 valandų, daug apylinkinių miestelių ir kaimų buvę perēję sukilēlių kontrolēn, kovos tarp sukilēlių ir kariuomenēs ēję visą rugsējo 9 dieną· "Vienybē" gi žino pranešti, kad dar prieš porą savaičių bandyta daryti sukilimas Alytuj, kurį valdžia pritvērusi ir areštavusi pusantro šimto ir likvidavusi.

Pirm kol bandysime įvertinti tas pasibaisētinas žinias ir del jų nusistatyti, atkreipkime dēmēsį į šiuos reiškinius:

1) Konstitucijos keitimas, prezidento 7 metams išbalsavimas ir kitos dabartinēs valdžios žut but norētos savotišku referendumu pravesti reformos susmuko. Visai opozicijai ir krikščionims išsireiškus prieš tokį neteisētą referendumą valdžia jo daugiau nē neberodē Voldemaro naujausias pareiškimas, kad "referendumas įvyks dar šiemet, bet tai dar nereiškia kad šiemet", kaip tik patvirtina jo visų planų sugriuvimą.

2) Terorui ir karo lauko teismams truputį aprimus visuomenēj vis labiau ir labiau pradējo darytis garsesnis reikalavimas **skelbti rinkimus, leisti tautai išsirinkti Seimą ir pasisakyt.** Tuo tarpu diktatorių oficiozas "Lietuvis" rugpiučio 30 d. n-ry, reikalaudamas **iš dabartinių Seimo rumų išmesti Seimo įstaigą** ir rumus atiduot "Aušros" gimnazijai, aiškiai pasakē kad **jokio Seimo nebus ir jokie rumai jam nereikalingi**·

3) "Vienybē", kuri gerai nuuodžia dabartinių valdovų kvapą, kaip tik prieš pat šiuos įvykius paskelbē savo korespondento specialį pranešimą, kad **tautininkai derasi su krikščionimis del šių pastarųjų įsileidimo vyriausybēn.** Ministeriu pirmininku busiąs jau Tubelis, o **Voldemaras beliksiąs tik vien užsienių reikalų ministeris.** Iš to išvada, kad krikščionys tautininkus vēl yra priremę prie sienos.

4) Tuo pat laiku "Lietuvos Žiniose" randame Valstiečių Liaudininkų Centro komiteto sekretoriato perspējimą, kad kokie tai provokatoriai su padirbtais neva C. K—to liudymais vaikščioja krašte per valstiečių liaudininkų kuopas, sakosi esą iš centro ir davinēja kokias tai instrukcijas. **Aišku, kad tai yra valdiški šnipai provokatoriai, kurie turējo veikti kokiomis tai instrukcijomis iš žvalgybos centro.**

5) Kad žvalgybininkų, šnipų ir provokatorių sauvalē Lietuvoje siaučia negirdētu budu, esame ne sykį rašę Tą dar vaizdžiau nupasakoja grįžęs į Chicago "Naujienų" ekskursijos vadas inž. Simokaitis, kad šnipų kibždēte kibžda, kad **jie visi yra prisimetę didžiausiais revoliucijonieriais ir valdžios priešininkais,** kiekvieną įtrauktą į kalbą tuojau prikalbinēja kelti "revoliucijas" ir kad šnipas, kurs per pustrečio mēnesio nepadaro jokio "keiso", yra pašalinamas iš savo tarnystēs, kaip netinkamas savo amatui.

6) Tauragē, šiauliai ir išdalies Telšiai tai bene vieninteliai likę miestai, kur **miestų valdybose ir kt. savivaldybēse dirba pažangųs žmonēs**· Tas buvo visą laiką įkyri rakštis dabartiniams valdovams. Girdējome nesenai, kokiomis ekspropriacijomis Plechavičius išbudeliojo Kretingos ir Kedainių savivaldybes, suareštuodamas pažangiuosius valdybų narius ir tuo tarpu liepdamas išrinkti saviškius į suimtųjų vietas. Taip ar kitaip, bet šitas "sukilimas" palengvino valdovams uždavinį aukščiau minētoms savivaldybēms išbudeliuoti ir to vaisių matome suimtus visų tų miestų žymesnius savivaldybininkus.

7) Rugpiučio 30 d. "Lietuvio" numery vedamuoju įdētas labai reikšmingas straipsnis, specialiai parašytas prieš Valstiečius Liaudininkus, kur be jokių argumentų toji partija maišoma su bolševikais.

8) Tuojau po Tauragēs įvykių pradētas visuotinas pogromas opozicijos, buv. Seimo narių areštai, kratos namuose ir redakcijose rodo, kad Voldemar. ištikimai vykdo savo deklaraciją, kurioje Seime buvo pasakęs, kad **visokia opozicija bus sutriuškinta be malonēs.**.

Sugretinę tas visas priežastis mes matome, kad dabartiniams uzurpatoriams kokia nors "revoliucija" buvo butinai reikalinga, nes kitaip gresę jiems tokia padētis, kad paties gyvenimo verčiami jie butų turēję nusilenkti viso krašto valiai ir referendumu ar rinkimais užleisti savo smurtu užgrobtas pozicijas· Kad valdovai nēra linkę šaliai ir tautos valiai nusileisti gana to, kad Smetona galējo sulaužyti priesaiką, Voldemaras savo raštiškus pasižadējimus. Taip pat reikšmingas yra **Voldemaro pasakymas, kad dabartinē valdžia laikosi tik partijų nesusitarimais.** Reiškia, dabartinē tvarka, kaip ir kiekviena diktatura, gerai žino, kad ji tol gali gyvuoti, kol yra galima terorizuoti ir žudyti.

Pasižiurēję į valdiškosios Eltos pranešimus tuojau pastebēsime štai ką: Pirmame pranešime Tauragēs sukrutēs perstatytos kaipo plēšikavimo darbas, paskelbiant tik tiek, kad apie šimtas žmonių sukēlē riaušes, apiplēšē valdžios banką ir— pabēgo. Kitame pranešime jau patrēžiami šie punktai: kad Alytuj ruošę puolimą **socialdemokratai**, kad vadai pabēgę **Lenkijon**, kad Tauragēj prie riaušių **darbininkai neprisidēję**, kad suimtųjų tarpe yra **žymųs liaudininkai.**

Bet Elta sąmoningai nepasako, **kur tie žmonēs suimti?** Tauragēj, šiauliuose ar Kaune? Žinoma yra, kad Kvieska gyvena Kaune, yra Koperatyvų Banko vald pirmininkas, Žygelis Joniškietis veda Kaune Mokyt. Prof. S-gos Spaudos Fondą ir yra šiaulių apskr. Vald narys. Petrauskas, jei tai kalbama apie "šiaulių Naujienų" redaktorių, yra apskr. vald. narys ir rodos tebebuvo ištrēmime kuriame tai rytų apskrity. Tornau yra Telšių veikējas, buvo ar ir tebēra Telšių miesto valdybos pirmininkas. Bildušas yra Tauragēs burmistras. Švambarys šiaulių miesto valdybos narys ar pirmininkas. Visi šie vyrai žymųs savivaldybių veikējai ir visi buvo įvairiausiai persekiojami vietos satrapų-karų komendantų ir apskr· viršininkų.

Bet svarbiausia tai, kad **gyventojai esą pasipiktinę riaušēmis ir REIKALAUJA KALTININKUS TINKAMAI NUBAUSTI.**

Tam "gyventojų reikalavimui" patenkinti tuojau atsiųsta į Tauragę ypatinga komisija iš šiokių žmonių: pulk· Koreva-stambus "naujos eros" rēmējas, Lipčius buvęs prieš Račį žvalgybos viršininkas ir Girštautas buvęs policijos inspektorius, labai tamsi asmenybē, garsi Kaune kokiais ten žmonomis mainais ar pirkimais. Tos tat komisijos pasidarbavimu jau trečios dienos po sukilimo rytmetį sušaudyta 6 studentai (?) ir dar 5 spēta pasmerkti

Aplinkinēs žinios praneša, kad **tuojau įvesta aštri žinių, telefono** ir telegrafo cenzura, tą pat dieną **visoje šaly įvestas apgulos stovis.** Reiškia, kad niekas neparašytų, nepraneštų, kitaip, negu valdžia nori, kad niekas iš savo vietų. nepajudētų, kol valdžios agentai išrankios sau negeistinuosius.

Elta pasiskubino nuginčyti, kad jokie studentai nesušaudyti; o sušaudyti 7 pasmerktieji. Kas jie? Pirmą sykį valdžia pabugo paskelbti sušaudytųjų pavardes.

Kaikurie Amerikos lietuvių laikraščiai pasiskubino padaryti savo išvadas· Vienas pasiskleidęs Eltos informacijas Tauragēs kruviną tragediją sumaišē per vien su kriminalistais ir garbina valdžią, kad ji mokanti taip stipriai išsilaikyti (!), kitas išleido ekstra lapukus, kad pirkite girdi musų laikraštį, nes gavome naujausių žinių iš Lietuvos apie riaušes, o tuo tarpu įdējo tik tą patį Eltos pranešimą ir greta to išpylē pamazgas ant pažangiųjų organizacijų Amerikoj· Visokių sąžinių esama.

Mes gi konstatuodami vykstančią musų Tēvynēje tragediją ir visa siela jausdami, kad toji tragedija yra nepaprastai rimta, kviečiame tautiečius lietuvius Amerikoj iš gautųjų ligi šiol žinių dar nedaryti galutinų išvadų, o budēti ir apsišarvavus kantrybe laukti tikslesnių žinių.

Pastabos

Kaip lietuviai politikauja.

— Wilkes Barre, Luzerne apskrities, Pa. lietuviai pasileido į politiką ir lenktyniuos rinkimuose į apskrities valdybas. Labai gerai, tiktai prisibijoma P. Mikolainio likimo, kuris ir buvo pasileidęs politikon Luzernēs apskrityje, 1903 metuose, kur Mikolainis tada siekē "for Clerk of the Courts" raudonuoju tikietu ir gavo net 1311 balsų; o Mikolainio oponentas Mr. Martin J. Muldering, mulo (demokratų) tikietu gavo vos 7899 balsus, taip, kad Mikolainiui betruko tik 6589 balsų. — Tiek tik gerai, kad Mikolainio pramintas takas neužmirštamas.

—Nei nežinau kuriais metais tai buvo, kaip kartą ir Baltimorēs lietuviai pasileido į politiką ir gavimui tikieto pasirašē net 500 partizantų, ir balsavimo dieną net patys kandidatai už save nebalsavo, ir lietuvių tikietas ne vieno balso negavo. — Nuo to nenusisekusio politiško žingsnio, Baltimorēs lietuviai daugiau į politiką nepasileidžia.

— P. Mikolainis Luzernēse pralaimējęs raudonajį tikietą politikavo ir toliau· 1923 metuose, Brooklyne, mulo (asilo?) tikietas rinko atstovą į apskrities susirinkimą ir neteko kandidatų — tikietas likosi tuščias ir balsuotojai turējo parašyti tikiete kandidato vardą. Mikolainis pasirašē savo vardą ir laimējo rinkimus vienbalsiai arba vienu — savo balsu. Mulo partijos skyriaus komitetas pranešē Mikolainiui apie pasekmę.

Nežinojimas paikystēs nepateisina.

Ponas Juozapas Ottonas Širvydas abejoja, kad "Kurjer Poranny" butų galējęs dergti sau naudingą draugą Grigaliuną Glovackį, kaip "Liaudies Balsas" ir "Tēvynē" perduoda. Atsitinka mat, kad svietas nedēkingumu atsimoka savo geradariams· Juk ir p. Širvydas dažnai žnybia klerikalus ir bolševikus, nors pats gerai žino, kad vieni ir kiti yra puiki trąša, davusi pradžią jo numylētam fašizmui·

"Kurjer Poranny" 1917 m. sausio 9 d. Nr. 9, sekmadienio leidinys su straipsniu "Przewrot kowienski a armija litewska" su paveikslais Musteikio, sargybos Kauno gatvēse ir tanko "Pikuolio" ties general. štabu senai randasi ir "Sandaros" archyve. Iš jo gali p· Širv. kada tik nori pasiskaityti originale savo patrono Glovackio "biografiją".

Apie bankrutus.

"Darbininkas" labai mēgsta švaistytis skambiais posakiais, kaip tai idejiniai, programiniai ar "doriniai" bankrutai, veidmainystē, išdavystē ir t. p. "Darbininką" rēdo kunigas, t. y. kun. Taškunas, kuris kitame pusl. rašinēja apie Kristaus evangeliją, artimo meilę ir kitokius dalykus. Dviejuose paskutiniuose jo nr. ir "Sandara" terliojama tais aukščiau minetais perlais. Kaltinama, kad "Sandara" Romano "tragediją" irgi panaudojusi partiniams tikslams ir kad nuslēpusi savo skaitytojams Tauragēs riaušininkų vadų vardus(?).

Romano "tragedijos" "Sandara" kaip tik nenaudojo jokiems partijos tikslams, tiek tik paminējo, kad jis buvo "Darbininko" patronas. Bet jei musų kaimynas ir to norētų užsiginti, tai priminsime jo paties dorą ir idejingumą. "Darbininkas" ne tik nepasmerkē Romano žmogžudystēs, bet pasiskubino paskelbti, kad Romanas busiąs paliuosuotas ar jau esąs laisvas! Tai toks "Darbininko" teisētumo mastas·

Del Tauragēs įvykių "Sandara" ką iš Atstovybēs gavo, tą žodis į žodį įdējo su visais riaušininkų vadų vardais (Skait· "S-ra" 37 nr. pirmoj vietoj). Gal jis kanda už Kvieskos, Žygelio ir kt. nepaminējimą? Bet "Darbin." turbut ir pats gavo antrąjį atstovybēs iš Vašingtono pranešimą antradienį po plet, kada "Sandara" buvo jau atspausdinta. O gal ir "Drb." gavo telegramą kaip "Draugas"?

Kam tarnauja atstovybē Vašingtone?

Antrąjį Eltos pranešimą apie riaušes Tauragēje 'Draugas"· įdēdamas viršuje stambiai užrašē **"Draugui" telegrama·** Sandara gi visus atstovybēs pranešimus gavo laiškais· Tad kuo vaduodamosi ji vieną laikraštį privilegijuoja prieš kitą?

CONNECTICUT VALST. LIETUVIŲ POLITIKA

Nesenai vienas fašistinis lietuvių laikraštis (iš Brooklyn) įdējo "Peržvalgose" pasikalbējimą savo bendradarbio buvusio atostogose Connecticut valstijoje tarp ukininkų. To "bendradarbio" šie žodžiai kuriuos jis buk girdējęs bekalbant vieną farmerį:

"Ligšiol pas mus komunistų nebuvo, bet pervažiavus "Sandaros" ponams Pronskui ir Paulauskui su prakalbomis, pradējo dygti kaip grybai po lietui visokios "aldu-alud", antifašisnēs ir kitokios komunistų organizacijos"..

Gyvenu Conn. valstijoje jau ilgai, tenka pavažinēti kartais įvairiose kolonijose, tai piknikuose, tai išvažiavimuose, tai įvairių apskričių suvažiavimuose ir patirti lietuvių gyvenimą, ypač politinį jų nusistatymą.

Pareiškimas to asmens fašistiniam laikraščiui neatitinka tiesai ir yra tik išsigalvojimas to, ko visai nēra. Conn. valstijos kolonijose, kur lietuvių apgyventa, lietuvių komunistų organizacijų kaip ir nēra, o jei kur nuo seniau ir buvo, tai jos miršta. Paveikslan, daugiausia lietuvių ukininkų yra apie Hartfordą, Manchesterį, Windsor Rockville, Thomsponville ir kt· Hartforde lietuvių komunistus galima suskaityti ant rankos pirštų ir jie netarpsta, bet mažinas. Ir čia nei Pronskus nei Paulauskas nēra kalbēję. Komunistų nei jų organizacijų visai nēra Manchestery Thomsponvile, Springfielde (Mass.), apskritai niekur nēra apie Hartfordą tarpe tirštai apgyventų lietuvių ukininkų. Toks fašistinio laikraščio išsišokimas yra vien tik delto, kad čia padaryti pjovynes ir įsteigti tų visų komunistų organizacijų, kurių jie turi Brooklyne ir jo apylinkēse, ten, kur tie fašistai veikia.

Paulauskas Conn· valstijoje per paskutinius metus nēra buvęs ir kalbējęs. Conn. valstijos lietuviai labai jo pageidauja, kad jis čia atlankytų su prakalbomis ir sustiprintų tautinį lietuvių gyvenimą. Yra kalbējęs tik vienas Pronskus New Britaine, New Haven'e. New Britaine komunistų irgi yra mažai ir jų įtaka nieko nereiškia viešame lietuvių gyvenime ir kiek matosi, kad po atsilankymui Pronskaus New Britaine lietuviai komunistai nyksta. New Haven'e jau nuo seniau yra keletas komunistų ir jų po atsilankymui Pronskaus jēgos sumažējo ir jei tik mųs tautiečiai ten daugiau pasidarbuos, vadinasi, nebus jie užmigę, tai New Haven'e lietuvių tautinis gyvenimas pakils ir iš lietuvių veikimo bus didelē nauda· Sandaros kuopai ten reikētų daugiau sukrusti, daugiau veikti, nes yra daugiau veikējų ir inteligentų, negu apie Hartfordą. Waterbury irgi lietuvių komunistų veikimas silpnas, jų čia tiek pat buvo, kaip ir pirmiau — prieš Pronskaus atsilankymą. Komunistų jēgos nepadaugējo nei per plauką. Apskritai, visose Conn. valstijose, kur tik lietuviai gyvena, yra daugiau tautiški, negu kur kitur. O ukininkai, kur jie negyventų, visai politika neužsiima ir musų laikraščių mažai teskaito· Skaito, kiek esu patēmijęs, tai "Am. Lietuvį", "Keleivį" kai kur "Sandarą"'. Lietuviui ukininkui politika užsiimti nēra laiko ir jis mažai įdomauja. Gal tas ir negerai, nes mes mažai turime veikējų, organizatorių, kurie galētų keletą kartų pervažiuoti per ukininkus ir išplatinti tarp jų "Sandaros". Jei paimsime tokį miestą kaip Manchester, čia yra lietuvių nemažai, bet "Sandaros" nematyti, o vertētų, kad čia butų Sandaros dvi kuopos šiuo reikalu turētų pasirupinti ar Centras, ar Apskritys, butinai parengti prakalbas ir sutverti vieną, ir dvi kuopas. Lietuviai, kurie priklauso SLA. kuopai, yra pazangus, geri tautiečiai, tik jiems reikētų pagelbēti, kad jie įeitų į musų politikos lauką, darbą.

Thompsonville yra Sandaros kuopa, bet ji gyvumo šiuo metu neparodo, nors ji turi vieną kitą susipratusį narį (Makavecką). Vertētų tai kolonijai sukrusti. Tas pats Bristolyje ir kitur. Be abejo jau artinasi apskričio suvažiavimas ir jis savo ateities darbuose turēs nusistatyti visose Conn. lietuvių kolonijose sutverti Sandaros kuopų, o neveikliasias sustiprinti ir atgaivinti.

Šis mano straipsniukas buvo taikintas, kad atsakyti Brooklyno fašistų laikraščiui, kad taip pas mus nēra, kaip jis parašē, ir tikiuos, kad savo užduotį padariau ir lietuviai, kurie skaito tą laikraštį nepatikēs, nors ištiesų to laikraščio musų apylenkēje visai kaip ir nematyti. Apskritai ką tas laikraštis raso apie lietuvių politiką, tai viskas yra melas ir faktų iškraipymas.

B· Vedeikis

Žinių apie riaušias Tauragėje sutrauka

Sukilimas buvęs apėmęs plačią apylinkę.

N. Y. Herald Tribune praneša iš Rygos rugs. 10 d. — Nuo vakar dienos Lietuva kenčia pilietinį karą. Sukilimas, matyti, yra sukurstytas radikalių partijų prieš Voldemaro valdžią. Kova tęsėsi vakar perdien, bet truputis gautų žinių irodo, kad valdžios kareiviai, po aštrios kovos, sukilėlius nugalėjo.

Pradžioj atrodė, kad maištininkams pradėjo sektis miestely Tauragės, ant kelio nuo Rygos į Tilžę. **Daug kitų mažų miestelių ir kaimų buvo perėję maištininkų kontrolėn,** kurie buvo nuginklavę policiją ir užgrobę kareivių stovyklas. Jie buvo atsišaukę ir į kitus miestelius, kad prisidėtų sukiliman. Bet valdžia skubiai pasiuntė kariumenę iš sostinės Kauno ir Klaipėdos. Gerokai pasikovus ir netekus kiek gyvasčių, sukilimas tapo numalšintas.

Valdžia paskelbė karo stovį ir įvedė aštrią cenzūrą laikraščiams, telegramoms, ir telefonams. Kapitonas Majus, sukilėlių vadas, matomai pabėgo.

Tęsėsi dvylika valandų kovos.

N. Y. Times iš Rygos rugs. 11 d. rašo: —Vietinis sukilimas, kurs tęsėsi 12 valandų, įvyko mažame Lietuvos miestely Tauragėje, ties Klaipėdos siena. Sukilimas suruoštas štabo karininko, kapitono Majaus, kurį valdžia keletas mėnesių atgal buvo pašalinusi už komunistinį veikimą.

Kapitonas Majus su šešiasdešimts pasekėjų netikėtai užklupo vietinės policijos stovyklą, nuginklavo policininkus, atidarė kalėjimus ir padedamas paliuosuotųjų kriminalistų, užpuolė vietos banką, iš kur pagrobę $23,000 vertės pinigų, pabėgo.

Sukilėlių gauja puolė ir kitas valdžios įstaigas, bet greitai atslugo, pribuvus iš Klaipėdos bureliui kariumenės.

Buvo pavartota keletas šuvių. Vienas ar du maištininkų užmušta, o keletas sužeista.

Suimta apie 2000 žmonių?

Berlinas. — Miške netoli Tauragės eina smarkus mušiai tarp valdžios kareivių ir revoliucionierių. Tauragėje **revoliucionieriai paėmė nelaisvėn kariuomenės vadą pulk. Ignatavičių. (Kitomis žiniomis užmuštas pulkininkas Hess?)** Profesinės sąjungos apskelbė generalį streiką ir reikalauja paliuosavimo suimtųjų darbininkų vadų.

Žinios iš Kauno sako, kad **suimta jau apie 2,000 žmonių.**

Kretingoj 3 revoliucionieriai uždengtais veidais įnėjo policijos nuovadon, nušovė policijos viršininką ir prasišalino.

Antras valdžios biuletinis.

Elta praneša, kad Tauragės įvykiams ištirti sudaryta **Komisija iš Pulkininko Korevos, Lipčiaus ir Girštauto.** Vadas Mikulskis, policijos užkluptas nepasidavęs nukautas. Prie jo rasta pagrobtų dvidešimt tukstančių litų. Kretingoj trijų riaušininkų bėgusių Latvijos sienos linkui susišaudant užmuštas Nuovados Viršininkas, Socialdemokratai Plečkaitis, Paplauskas ir kiti rugsėjo devintą ruošė puolimą ir Alytuje, bet nerado prijaučiančių. Paplauskas ir Kedys pabėgo Lenkijon. Gyventojai pasipiktinę riaušėmis, reikalauja kaltininkus tinkamai nubausti. Turagės darbininkai neprisidėjo prie riaušių. Suimta šimtas asmenų. **Suimtųjų tarpe žymus liaudininkai: Kvieska, Žygelis, Petrauskas, Tornau, Bildušas ir Švambrys.**

Liet. Pasiunt. Amerikai.
Washington, D. C.
1927 m. rugs. mėn. 12 d.

Pirmi gandai apie karo lauko teismus.

New Yorko Herald Tribune telegrama iš Kauno rugsėjo 13 d. skelbia: Šį rytą anksti **šeši studentai buvo sušaudyti Tauragėje po karo teismo,** kuris įvyko vakar ir rado juos kaltus suokalbiavime saryšy su nesenai įvykusiais bandymais pakelti revoliuciją šiame mieste. **Šiandien teismas dar penkis nuteisė mirti,** bet akyvaizdoje dabartinės politinės atmosferos Lietuvoje, tikima, kad nugalabinimas bus pakeistas kitokia bausme.

Pirmųjų pabėgėlių pareiškimas.

Lenkų telegr. agentura skelbia tokį pareiškimą pabėgusiųjų į Lenkiją socialdemokratų buvusių seimo atstovų Kedžio ir Paplausko:

Lietuvos valdžia ėmus juos persekioti del to, kad kai į Kauną atvykęs Albertas Thomas, prie Tautų Sąjungos esamo Tarptautinio Darbo Biuro direktorius, jam buvęs įteiktas memorialas apie darbininkų profesinių sąjungų padėtį Lietuvoje. Po memorialo įteikimo, tuojau prasidėjo kratos ir areštai, ir tas privertęs juos bėgti iš Lietuvos.

Atstovai griežtai neigia, buk jie bėgę del pastarųjų neramumų Tauragėj, apie kuriuos oficialinė Lietuvos spauda melagingai skelbia, buk tai buvusios komunistų riaušės. Jie sako, kad neramumai Tauragėje iš tikrųjų kilę del Lietuvos ministerio pirmininko Voldemaro vykdomų represijų prieš darbininkų sąjungas.

VĖLIAUSIAS ELTOS BIULETINIS

Elta praneša, kad užsienio laikraščiuose tilpo žinių esą Tauragės apylinkėje tarpe kariuomenės ir sukilėlių įvyko ar vyksta smarkios kovos. Suimti Darbo Federacijos vadai, paskelbtas visuotinas streikas, krašte apsiautėjęs stovis, šaudomi moksleiviai ir suimta virš dviejų tukstancių asmėnų. Žinios neteisingos. Krašte ramu. Nėra jokių streikų ir susirėmimų. Pasilieka tik karo stovis. Moksleivių nesušaudyta. (Kas gi sušaudyta? Ko Elta slepia? Red.) Buvo suimta apie 200 asmenų, bet dalis jų paleista.

Liet. Pasiuntin. Amerik.

Apžvalga.

VAISTAS DIKTATORIAMS GYDYTI.

Portugalijoj po paskutinio pasikesinimo sukilti diktatura pasidarė dar žiauresnė. Dalis sukilėlių išbėgiojo į užsienius, sugautieji ištremti į Afrikos kolonijas. Bet politiniai pabėgėliai konstitucijos gynėjai ir užsieny budami kovoja prieš diktaturą.

Be to, emigrantai per užsienio atstovybes davė žinią, kad konstitucinės partijos nutarę, jog atėmę iš diktatorių valdžią jie neimsią atsakomybės už sutartis, paskolas ir t.t., kurias padarys diktaturos valdžia. Po šio pareiškimo valdžiai nebelabai sekasi derybos su Ispanija del finansinės paskolos.

Tas padarę blogo upo Portugalijos valdovams.

Ir Prancuzijoje panaikinama mirties bausmė.

Paryžius, Prancuzų atstovų rumams patiektas įstatymo projektas, kuriuo numatomas mirties bausmės panaikinimas.

Turi kuo girtis.

Voldemaras, Lietuvos premjeras, pasigyrė savo laikraščiams, kad dabar Lietuvos užsienių politika ve kaip pagerėjusi: daromas su popiežiu konkordatas, ko net Bistro katalikiškoji vyriausybė vengė daryti, ir pasikeista su popiežiu atstovais: už daktarą Šaulį, nusiųstą į Rymą popiežius davė monsinjorą Čopą. Na, ar nelaiminga Lietuva su tokiu "laimėjimu"?

Žydai bepriglaudė.

"Lietuvis" šiaip aprašo prezid. p. Smetonos priepuolius Utenoj:

Šventovėse.

Tai buvo pirmas atsitikimas, kad bažnyčioj nebuvo nei gėlių, nei vainikų, nei nuoširdumo. Kleb. Asmeavičius, kalbėdamas prie altoriaus teisinas, kad bažnyčios remontas neleidęs pasipuošti, be to nebuvusi tiksliai pranešta lankymo diena. Jis tarp kit ko taip išsitarė: — **"Tamsta nematai pas mus didelio džiaugsmo, nes mes nemokame džiaugties nenaturaliai. Mes pajutom Tamstos vyriausybės ranką ir mum katalikam tatai skaudu. Tik tuomet musų valstybė** bus stipra, kai ji atsistos grynai ant religiško pagrindo."

Pažymėtinas žydų bromo parašas prie sinagogos:— Palaimintas ateinantis. — Daug nuoširdesnis sutikimas, kaip bažnyčioje.

Cerkvėj skambino visi varpai. Sutinka popas su kryžium. Greta gražus panelių Veriovkinaičių —viena buvusi musų operos artistė — choras.

Smaugia "L. Žinias"

Valdžios partijos oficiozas "Lietuvis" skelbia:

— "Lietuvos Žinių" redakcija už patalpinimą to laikraščio 190 (2509) nr. straipsnio "Del balsavimo", kuriame neprisilaikyta Kauno Karo Komandanto nustatytos tvarkos, traukiama atsakomybėn.

Kitame nr-ry tas pats "Lietuvis" rašo:

— "Lietuvos Žiniu" Redaktorius už nesilaikymą Kauno Karo Komendanto įsakymo administratyviu budu nubaustas 250 litų arba 14 parų arešto.

Policmano globa kulturai.

— Kaune buvo trečias Lietuvos Kulturos Kongresas, tai Lietuvos despotiškoji valdžia ekstra buvo atsiuntusi savo cenzorių-policmoną, kuris stabdė kalbėtojus. — Kitur į tokius kongresus valdžios siunčia savo parinktus atstovus ir sveikinimus, net švietimo ministeriai dalyvauja. Gėda, gaila ir pikta.

— "Garse" telpa Morkaus peržvalga "Iš po mano balanos", kur jis pasiguodžia delei daugelio trukumų Amerikos lietuvių gyvenime, ir gana teisingai. Morkus labai pasigenda vadų ir veikėjų, žinoma, ne tautiškų, bet jezuitiškai-katalikiškų, kurie lietuviams nieko nepadės, apart spartesnio nutautimo. Juk visa musų istorija — veidrodis rodo žalą jezuitišku darbų iki dabarties. Lietuvos veidrodis rodo, kad musų jezuitiško Jurgio snukis yra labai kreivas.

Pelėda.

Vienas dar neišmokintas.

— Širvydas "Vienybės" num. 97, "Tarkos" skyriuje neprašytai pagarsino P. Mikolainio biznį, sekančiai: "Išmokinu redaktorius ir suteikiu jiems vietas. Mano sistema galima pramokti į 13 dienų. — P. Mikolainis, Brooklyn, N. Y." — Oi, kaip reikalinga pačiam Širvydui pasimokinti redaktoriavimo bent "peržvalgas" rašyti nuo Mikolainio ir Mačio. Lai tik Širvydas pasiskaito "Vienybę" nuo 1896 metų iki jis "stojo redaktorium Rugsėjo 15, 1903", kas jam bus labai į sveikatą dabartiniame nusmukime.

Kas pasėjo, o kas piauna?

Senė "Vienybė" dar ir šitaip nusikosėjo: esą Pronskui ir Paulauskui pervažiavus Conn. valstiją kaip grybai pradėję dygti visokios "aldu-aldu" antifašistinės ir kitokios komunistų organizacijos. Esą žmonės, kalbėtojų prisiklausę, saką: jau kad Lietuva nuėjo taip velniop, tai — dėkimės prie komunistų.." Apie kokius čia žmones "V-bė" kalba? Ar nebus tai apšmeižimas tų žmonių, kurie "Vienybei" smetoną pamėgus nuo jos atsimetė? Atsimename "Vienybės" riksmą apie pablogėjusį biznį. Žmonės nėra tokie silpnadušiai, kaip "V-bė" į save pasižiurėjusi nori juos perstatyti, kad jie teisybės bijotų ir nuo teisybės bėgtų pas komunistus. Bent sandariečių eilės Conn. valstijoj ne tik nemažėjo, bet vis priauga. Mes dar pažiurėsime kas piaus Chicagoj, Clevelande ir Detroite, kur pats p. Širvydas su visa žmona sėjo.

Tie tai tikrai žus.

Iš Brooklyno pranešama, kad laivas "Eureka" išplaukdamas Graikijon išvežė iš Amerikos 15 veršių: karvucių ir teliukų, kuriuos graikų kunigas priemiaukoje pašventė ir atkalbėjo maldas. Matyti "Eurekos" kapitonas dar nežinojo orlaivio "Old Glory" likimo, kurį prieš išskrendant taip jau kunigas pakrapino ir palaiminio — į amžiną kelionę..

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE IR KOMUNISTAI

MUŠKIM BOLŠEVIKUS IŠ SLA. LAUKAN

Kuo tolyn, tuo labyn Maskvos agentai skverbiasi į Susivienijimo L. A. kuopas ir kandiduoja į Pildomąją Tarybą. Ir jie tai daro ne savo nuopelnu SLA. labui, bet griovimui kuopų, kėlimu ergelių kuopose, purvinimu Pildomosios Tarybos kaip ir visų pavienių narių, SLA. sargų.

Daugelis SLA. sargų tiek "Tėvynėje", tiek ir kituose laikraščiuose ganėtinai jau išrodė bolševikų darbus ir vaisius jų darbų Susivienijimo nenaudai, ir laikas jau nuo žodžių-polemikų imtis darbo apsivalyti nuo bolševizmo ant visados.

Susivienijimo organizacija valdosi savais įstatymais, kuriuos visi nariai pildo be išimties. Kam Susivienijimas nepatinka, tam visados yra atdaros durys **laukan.**

Susivienijimo įstatymai yra užtvirtinti visų Valstijų Apdraudos Departmentų, kurie sykiu ir stovi Susivienijimo stovio sargyboje, kad Susivienijime butų pildomi įstatymai visuose skyriuose be išimties. Pildomoji Taryba, kaip gubernatorius, turi teisę priversti kuopas ir narius pildyti Konstituciją ir Seimų nutarimus, net išleisti laikinus įsakymus Susiv. gerovei. Kas su tuomi nesutinka, lai eina **laukan.**

Bolševikų vadams seilė varva matant Susivienijimo nariu sutaupotą MILIJONA ($1,000,000) dolerių, kaip jie visur yra pratę pasigrobti pinigus. Bolševikų vadai visokiais budais mulkina lengvatikius, žadėdami jiems "rojų" įkursią — kuomi iš lengvatikio išvilioja ir paskutini centą, savo naudai be darbo, dar prie algos iš Maskvos. Bolševiku vadai -- tai skirtinga veislė parazitų, ką matome Rusijoj, ir visur, kur tiktai bolševikai susisuko sau lizdus darbininkų organizacijose, kurios galiausiai daugiur ėmėsi bolševikus **vyti laukan.**

Taip turi padaryti ir Susivienijimas L. A. A., išvydamas visus bolševikus **laukan.**

Susivienijimas turi sekti kitų Amerikos Fraternalių Organizacijų tvarką, kuriose nėra tokių rietenų tarp kuopų ir narių, kaip Susivieniiime.

Bolševikai Susivienijimo nesukurė ir jo turto, **milijono dolerių nesutaupojo. Lai jie eina laukan iš Susivienijimo.**

Kaip jau SLA. nariai žino, bolševikai jau varo agitacija del ateinančio Seimo ir Pildomosios Tarybos rinkimų. Kad išvengus tuščių rietenų kuopose ir tarp narių, yra butinai reikalinga pertaisymas, pakeitimas Konstitucijos Pirmojo Skyriaus — Tikslo, sekančiai:

1. Suvienyti į brolišką saryšį visus abiejų lyčių, doro pasivedimo, vertus garbės lietuvius, Suvienytų Valstijų ir Lietuvos Respublikos ištikimus piliečius.

Apie tikybiškas pažiuras kalbėti nepriseina. Politinės bolševikiškos pažiuros — agitacija — propaganda ir rietenos turi eiti iš Susivienijimo **laukan.**

Pravesti Susivienijime **Ankietą** paimant nuo kiekvieno nario parašą ištikimybės Susivienijimui, Suvienytoms Valstijoms ir Lietuvos Respublikai (kurie dar neesti Suvienytų Valstijų piliečiais). Lietuvos Respublika yra suprantama demokratinė su Seimu ir slaptu balsavimu kaip Amerikoje.

Visas kuopas, kuriose bolševikai rietenas varo, perorganizuoti visus bolševikus išmetant laukan iš kuopu valdybų ir narių.

Bolševikai, žinoma, kreipsis į teismus ir Valstijų Apdraudos Departmentus, kur jie (bolševikai) nieko negaus, nes teismai ir Apdraudos Departmentai yra Susivienijimo sargyboje.

Kada jau dabar bolševikai varo propaganda dėl busimo Seimo ir Pildomosios Tarybos rinkimų, tai visų narių ir kuopu priedermė yra nė vieno bolševiko nerinkti delegatu į Seimą, o tiktai vien gerus tautiečius, SLA. ištikimus narius. Bolševikų kandidatams į nominaciją nei rinkimuose į Pildomąją Tarybą neturi buti leidžiama vieta.

Susivienijimas be bolševikų išbujojo iki dabartinio stovio, be bolševikų "globos" Susiv. bujos ir toliaus.

1. Visoms SLA. kuopoms reikia aptarti Konstitucijos Pirmojo Skyriaus— Tikslo pakeitimą, kaip viršui paduota.

2. Ankietos pravedimą paimant visu nariu parašus SLA. ištikimybės, ir

3. Pašalinimas bolševikų "tikieto" iš nominaciju ir rinkimų Pildomosios Tarybos.

Kuopos savo nutarimus nusius SLA. Istatu Komisijai iki Kovo 1, 1928, šiuomi adresu: K. Jurgelionis, 3335 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Taigi muškim visus bolševikus iš SLA. **laukan.**

P. Mikolainis.

Chicagos žinios

Komp. Stasys Šimkus "Birutės" vedėjas.

Rugsėjo 3 dieną įvyko p. Šimkaus priėmimo vakarienė. Vakarienėje dalyvavo rinktinė chicagiečių publika ir taipgi buvusieji "Birutės" vedėjai, butent pp. A. S. Pocius ir A. Vanagaitis. Komp. S. Šimkus buvo labai triukšmingai rankų plojimais priimtas.

Pirmas Sezono Atidarymo Vakaras.

Spalio 9 dieną "Birutė" atidaro savo veikimo sezoną su koncertu, kuris įvyks Lietuvių Auditorijoj. Kaip visuomet, taip ir šį sezoną, "Birutės" parengimai bus visai naujais programais. O dar turėdami priešakyje tokį gabų ir energingą vedėjaą kaip komp. S. Šimkų, tai galima iš kalno sakyti, kad vakarais bu s visi pilnai patenkinti ir atsilankiusieji tikrai džiaugsis "Birutės" veikimu. Kelkim Lietuvių Dainos Vėliavą.

"Tėvynė"

Vaičkaus "Du Keliu"

Vaičkaus Dramos Teatras ir parodė gyvybę, pastatydamas šiam sezonui pirma veikalą žinomą pjesę "Du keliu". Drama kaip drama. Joje išrodoma, kaip pėsasi du kunigai — vienas geras, o kitas negeras. Vaičkus visas silpnasias vietas užkimšo deklamacija ir gestikuliacija. Amerikiečiai, kadangi nėra pratę sunkių dalykų ilgai žiurėti, kai kurie nuobodžiavo ir visaip kritikavo artistus, nors kaikurie kaip Tendžiulytė gerai vaidino.

TELEGRAMA.

P. K. J. Paulauskas pridavė tokią telegramą, kuriai nieko daugiau nerandame galimu pridėti. **Red.**

K. J. Paulauskas,
327 E St. So. Boston, Mass.
My dear secretary in the following Sandara issue you will please insert my demand on Grisius to furnish quotations from my address at late Gasiunas grave. Criticism without even single quotation is more than ridiculous. Also print my sincere apologies to highly esteemed artist and patriot Pilka and my friend Krukonis. Thanks.
Fraternaly
Kazys Drangelis.

GERIAUSIA DIRBTI SANDAROJE

S. K. GRIŠIUS
Sandaros Atstovas.

Yra įgaliotas užrašinėti "Sandarą", priimti pinigus už atnaujintas prenumeratas, rinkti spaudos darbus Sandaros spaustuvei bei skelbimus "Sandarai".
2441 W. Marquette Rd.
Chicago, Ill.
Tel. Republic 3831

Reikalaukit Visi

Jeigu kam reikalinga gėrimai, visuomet reikalaukite visose krautuvėse OLD COUNTRY CLUB išdirbystės. Arba reikalaukite tiesiai pas mane, visiem pristatysiu.

P. BAUMILA
118 Bay State Road, Methuen, Mass.
Tel. Dial 23968

Kalendoriai Gatavi

SPAUSDINU ĮVAIRIUS KALENDORIUS

Jau turiu naujų lietuviškų kalendorių del 1928 m. Todel kviečiu biznierius ir šiaip agentus užsisakyti iš kalno. Agentams duodu gerą nuošimtį, kurie apsiimtų liuosame laike pardavineti savo kolonijose tarpe lietuvių. Taipgikurie norėtų pasiųsti kalendorius savo giminėms Lietuvon, 1 kalendorius 25c., 5 už dolerį. Reikalaudami kalendorių siųskite ir pinigus money order arba pašto ženkleliais šiuo antrašu:

V. GILEVIČIUS
37 Hartford Ave. New Britain, Conn.
Tel. 3973

Įvairios Žinios Apie Įvairius Payengimus

AMERIKOS LIETUVIŲ VEIKIMAS

Rašo "Sandaros" Korespondentai

HARTFORDO ŽINIOS

HARTFORD, CONN.

Lietuvių judėjimas.

Iš priežasties šios vasaros lytingų sekmadienių ir švenčių įvietos draugijos negalėjo pasirodyti su išvažiavimais ir pramogomis. Tik Rugs. 5 dieną buvo giedra ir gražu ir vietos Lietuvių Draugijų Saryšio valdyba parengė išvažiavimą savam parke. Tik gaila, kad publikos suvažiavo neperdaugiausia, nors iškalno buvo prisidėję visos draugijos ir kuopos priguliančios prie Saryšio. Apart žaisių ir šokių buvo dar prakalbėlių, kurias pasakė šv. Jono drg. pirmininkas Jonas Mančiunas, Kliubo pirmininkas Maziliauskas, Lietuvos Sunų ir Dukterų —Sieliokas, DLK. Vytauto — Labanauskas. Nebuvo tik pasakyta nuo SLA. ir ALTS. kuopų, kurios irgi priklauso prie saryšio. Visi kalbėtojai linkėjo saryšiui išaugti ir išsiplėtoti ir su laiku pastatyti savo tautišką namą. Reikia priminti, jog Saryšys jau gyvuoja 10 metų ir turi įsigijęs savo parką vasaros išvažiavimams, beveik vienintelė kolonija visoje Conn. valstijoje, kuri turi savo vasarnamį ir nereikia ieškoti pas svetimtaučius lietuvių parengimams vietos.

Nežiurint, kad į Saryšio išvažiavimą nedaugiausia publikos atsilankė, bet pasistengimu atsilankusių padaryta pelno.

"Am. Lietuvio" piknikas.

Rugsėjo 11 d. įvyko pas mus M. Paltanavičiaus piknikas. Žmonių nebuvo perdaugiausia, nes tą dieną nuo pat ryto iki pietų lijo. Paties Paltanavičiaus nebuvo, nes serga. Piknikas buvo gražus ir žmonės pasilinksmino. J. Gotautas pasakė prakalbėlę. Pasikalbėjus su worcesteriečiais paaiškėjo, jog "A. L." leidimas yra sunkus ir daug prenumeratorių neatnaujinę savo užsakymus. Kažin, ar nebut gera, kad M. Paltanavičius surastų žygių savo laikraštį ir spaustuvę parduoti kitam lietuvių laikraščiui, nes ko tolyn, tuo daugyn musų laikraščių gyvavimas darosi sunkesnis, o "A. L." suliejus su "Sandara", ar su kitu laikraščiu daugiau naudos butų.

Paskutinis šios vasaros piknikas.

Šioje pat vietoj, Rugs. 25 dieną Sandaros 46 kp. rengia paskutinį savo išvažiavimą, uždarymą parko ir visų vasaros pramogų ir kviečia visus Hartfordo ir apylinkės lietuvius atlankyti ir pasinaudoti paskutinę progą. Hartfordo sandariečiai visus atsilankiusius širdingai ir draugiškai priims ir gražia programa užganėdins. Svarbiausia iš programos bus, kad pasirodys savo gabumais lietuvis kumštininkas Juozas Reed (Račkauskas), kuris musų apylinkėje turi Sharkey gabumus.

Ypač laukiame svečių iš kitų vietų, nes parkas, kur bus piknikas, yra labai gražioje vietoje, ant kranto Conn. upės, tarp žaliuojančių medžių ir pievų, su ruiminga šokiams sale ir kitokiais patogumais. Pikniką rengia ALTS. 46 kuopa. Todel kviečiu visus ant mus pikniko atsilankyt ir linksmai laiką praleist.

B. Vedeikis.

Netrukus įvyks antro Sandaros apskričio konferencija.

Pagal nutarimą ALTS. antro apskričio sekamas suvažiavimas turi įvykti Hrtforde. Jau vietinė kuopa prie to rengias ir netrukus praneš valdybai kada suvažiavimas turės įvykti. Todel visos kuopos renkitės prie suvažiavimo ir iškalno padarykite gerų nutarimų žiemos darbams. Kuo anksčiau prie suvažiavimo prisirengsit, tuo daugiau darbų padarysite.

Bronius Vedeikis,

Bolševikas pridarė bėdų ir pabėgo

Lietuvis bolševikas, Balčiunas, pradžioje Rugsėjo mėnesio bevažiuodamas automobiliu suvažinėjo žmogų, bet kad nepapulti į bėdą, jis pervažiavęs žmogų paliko ir nuvažiavo tolyn. Paskui važiavo kitas automobilis ir patėmijęs Balčiuno "žulikystę" pradėjo vytis. Tai patėmijęs Balčiunas paspaudė "gazą" ir iš greitumo pakely sukulė dvi mašinas. Galop Balčiunas tapo areštuotas ir patupdytas į kalėjimą. Policija iki teismui uždėjo Balčiunui $1,000.00 kaucijos, kurią užstatė Antanas Markunas (11 Madison st.) Balčiunas pasiliuosavęs iš kalėjimo, tuoj pardavė savo daiktus ir namus, kuriuos turėjo Burnside, Conn. ir 4 ar 5 d. Rugsėjo pabėgo. Teismas turi įvykti tuoj ir Balčiunas nesurandamas. Ir žinoma, jei nebus surastas, tai Antano Markuno dings vienas tukstantis dolerių. Balčiuno toks pasielgimas daro didelę gėdą lietuviams svetimtaučių akyse, o svarbiausia daug rupesties ir nuostolių daro Markunui, kuris norėjo pagelbėti savo tautiečiui, o pastarasis pabėgo. Markunas žada atsišaukti į laikraščius su paeiškojimu Balčiuno ir butų gera, kad lietuviai, kurie patėmys Balčiuną, praneštų nukentėjusiam Markunui.

Lietuvis pridaręs skolų, pabėgo.

Nesenai atsikraustė, rodos, iš Lawrence, Mass. tula šeima (Vladas Gružauskas (į Hartfordą. Jau kada atsikraustė su rakandais, tai šioji šeima neturėjo pinigų užsimokėti už troką, už atkraustymą, tai pasigailėjo Domas Maningis ir užmokėjo vežikui apie $70. Vladas Gružauskas gyveno Hartforde apie 4 savaites ir tuo protarpiu įsiskolino mėsos krautuvėj Ant. Uliackui $120, pas Makavecką $27. Taipgi ir daugiau pas kitus palikęs skolų vieną gražų rytą išsikraustė nepalikęs adreso. Labai yra negerai, kad lietuviai savus žmones skriaudžia ir tuomi nesmagumų ir gėdą palieka. Minimas asmuo yra diktas, sveikas vyras, taipgi ir jo šeima (vaikai) paaugę ir čia pas mus turėjo neblogus darbus — užsiėmimus. Reikėtų musų tautiečiams nuo paskolų susilaikyti ir nepažįstamiems neduoti.

Worcesterio žinios

Varžytinės.

Kaip girdėti Worcestery eina varžytinės del surengimo vakarienės Jack Sharkiui pagerbti. Jau buvo rašyta, kad musų Dirvelis tuo reikalu rupinas, dabar patiriama, kad ir Lietuvių svetainės komitetas tuo užsiėmęs.

SLA. rengiasi.

SLA. 57 kuopa rengiasi suvaidinti teatrą. Kaip girdėti jau ir.. roles turi pasiskirstę. Pas mus visi rengias rudens sezonui.

Mažai rupinasi.

Suvienytos Worcesterio Lietuvių pašalpinės draugijos turi savo svetainę, kurią daugiau kontroliuoja kairysis sparnas. Bet svetainės finansinis padėjimas yra gana apgailėtinas. Kažin, ką musų rėksniai mano daryti? Patys mažai rupinasi svetainės likimu ir kitų neprileidžia. Jei valdote visuomenės turtą ir vadinatės progresyviais, tai prisidėkite jo išlaikymui, o jei ne, tai nerėkite, jei iš jusų turtas išsprus ir visuomenė pati pasiims jį kontroliuoti.

Laukia.

Musų dainininkai Babravičius ir Vanagaitis prižadėjo prasidedant žiemos sezonui Worcestery duoti koncertą. Jau daugelis teiriaujasi, kada tą pažadą išpildys.

Gera pradžia.

Kelios savaitės atgal pradėjo vasaros atostogoms pasibaigus duoti muzikos lekcijas Jonas Dirvelis: Lekcijas ima jau 29 žmonės, tai yra gera pradžia ir džiuginanti tuo, kad jaunimas vietoje išdykauti imas ko naudinga. Laukiama greitu laiku mokinių skaičių paaugsiant ligi 40.

Vėl lietuviai vagiliai.

Jau nekartą "Sandaroj" buvo rašyta, kad Worcestery vagiliai veikia, bet deja lietuviai užima tame gėdingame "amate" ir nepaskutinę vietą. Štai šią sąvaitę suimti du jauni lietuviukai po 19 m. amžiaus Kilikauskas ir Bagdžius ir padėti po $500 kaucijos.

Gila, kad musų jaunimas vietoj naudingu darbu užsiimti pradeda tokiais "biznias" verstis ir gėdina savo tėvus, gimines ir visus lietuvius. Čia kalti ir tėvai, kad nevaro tokių vaikų mokintis, o palieka išdykauti po gatves.

Piknikas baigėsi.

18 dieną rugs. Lietuvos Sunų ir Dukterų Dr. turėjo pikniką. Nors gana diktokas burelis publikos buvo, bet jau pas žmones nesimato tokio linksmumo, mat, jau ruduo arti, ir linksmumas pas žmones mažinas. Kaip sakyte sako — pitninkams galas.

Perskiros.

Ieško perskiros A. Tulienė, nuo P. Tulos ir atskiro užlaikymo.

Vakarienė

Rugsėjo 25 d. įvyko "Aušros Vartų" parapijos vakarienė, kur dalyvavo 800 žmonių. Dalyvavo visi inteligentai ir biznieriai. Vakarą vedė adv. P. Baublys, buvo muzikos ir dainų programa. Vakaras pavyko gerai.

Dzukas.

Praturtėjom

Mes worcesteriečiai susilaukėme naujo inteligento musų mieste, tai Dr. J. C. Landžių. Gerb. Dr. Landžius yra gerai žinomas visoj Naujoj Anglijoj. Na, dabar mes galime sakyti, kad Worcesteris praturtėjo dar vienu profesionalu. Dr. Landžius gyvens 35 Trumbull St.

Teismų kaštai

Worcester County teismo užlaikymas per rugpiūčio mėnesį kaštavo $84,313.50. Gražį suma pinigų.

Liko pelno.

Worcesterio Lietuvių Labdarybės Draugija 18 dieną rugsėjo turėjo pikniką ant Gedimino kalno. Nors oras buvo gana blogas, bet pelno liko $20.65. Pikniko surengimu rupinos Jonas Daučiunas ir Pranas Longevičius.

NEW BRITAINO ŽINIOS

Apsivedė, bet slėpėsi.

Lietuvaitė Milda Mickevičiutė apsivedė su anglu J. Brennard liepos 4 d., bet tėvai ligi rugsėjo mėn. pradžios nieko nežinojo. Milda gyvena su tėvais ir motina pradėjo pastebėti, kad jaunikis ateidamas pas juos elgiasi perdaug drąsiai, pradėjo suprasti, vėliau ir duktė pati prisipažino. Taip daro musų jaunieji, vienok mergaičių perdaug tuo negalima kaltinti, nes ir musų vaikinai kimba daugiau prie svetimtaučių. Kodel taip daro, sunku išaiškinti.

Grįžo Trečiokai.

Ponai Trečiokai iš Newark, N. J. rugsėjo 5 d. grįžo iš Lietuvos ir po poros dienų aplankė New Britain. P. Eva Trečiokienė yra newbritainierė ir jos tėveliai čia gyvena. P. Trečiokai išvykdami Lietuvon buvo palikę savo mažą sunelį pas p. Kazlauskus New Britaine. P. Trečiokienės tėvelius, tad grįžę ir atvyko sunaus pasiimti. Beviešėdami aplankė pažystamus ir papasakojo iš Lietuvos įspudžius. Kelionė labai patikusi, Lietuvoj taip pat patikę, tik p. Trečiokienė mano, kad Lietuvos žmonės kiek tinginiauja ir ne visur esą švaru.

Mirė Sandarietis

Rugsėjo 13 d. mirė Bolesłovas Jonavičius 33 m. amžiaus nevedęs, turėjo minkštų gėrimų išdirbystę (sodės), priklausė prie AL T. Sandaros, buvo geras vietinės 32 kuopos rėmėjas, taip pat L. N. Varpo dr-jos narys. Labai liūdna netekus gero lietuvio ir visiems gero draugo. Vėliau bus aprašyta plačiau apie velionies Jonavičiaus gyvenimą ir mirimą.

Taipgi atsiprašau gerb. skaitytojų, kad nespėjau p-lių Tutliučių kelionės įspudžių parašyti. Padarysiu kitam nr.

Žinių Rinkėjas.

National Ice Cream Co.

Darydami kokius parengimus reikalaukite musų Ice Creamo ir toniko. Visiems suteiksiu tinkamą patarnavimą.

P. A. DĖDYNAS

96 MILLBURY ST. WORCESTER, MASS.

Telefonas: Park 7984

VALGOMŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ

Jeigu norite gauti geriausias mėsas ir kitus valgomus daiktus, tai užeikite į A. Kriaučialio ir J. Krasinsko krautuvę.

181 MILLBURY ST., Worcester, Mass.

Tel. Cedar 7206

A. J. KATKAUSKAS

Didžiausia Drapanų Krautuvė ant Millbury St.

Vyriški ir moteriški drabužiai dideliame pasirinkime.

372-376 MILLBURY ST. Worcester, Mass.

SAUGOK GALVĄ IR VIDURIUS

Žmonės, kuriem skauda galvas arba kurių skilvis gerai nedirba, bus greit palengvinti, jei vartos Pepsenic Seltzer, kuris širdies visai neliečia. Galima gauti aptiekose arba siųskite 5c. stampomis del sampalo.

PEPSENIC SELTZER CO. Worcester, Mass.

RUKYKITE C. C. A. CIGARUS

Telephone Park 5036

Dr. Samuel Lopatin

DENTIST

50 Trumbull Square Worcester, Mass.

Boston Beef & Provision Co.

Didžiausis olselis, kur galima gauti mėsos ir valgomų daiktų.

172 FOSTER ST. Worcester, Mass.

Tel. Park 733 ir 298

Tel. Cedar 6598

W. C. Harris, M. D.

Ofiso valandos: nuo 2 iki 4 po pietų ir nuo 7 iki 9 val. vakare.

106 MILLBURY ST. Worcester, Mass

PRAN. J. BUBLYS BOBBLIS

LIETUVIS ADVOKATAS

638 SLATER BLDG.

Tel. Park 2939

Namai, 51 Harlem Street (kampas Sterling St.

Tel. Cedar 1768-M Worcestery

LIETUVIŠKA DUONKEPYKLA

Mes kepame 6 rųšių duoną, keikus ir pajus. Nepamirškite ir klauskit musų duonos.

A. Duda ir V. Staliauskas

75 WARD ST. Worcester, Mass.

SAUGOK KOJAS

Mes paliuosuojam jusų kojas nuo visokių nemalonumų, kaip tai: kornų sumušimo, papadžių deginimo, mazolių sutrynimo ir kitokių nesmagumų. Norinti turėti sveikas kojas, pirkite čeverykus pas

WALK-MORE SHOE STORE 58 Millbury St. Worcester.

Užtikrinam, kad busit užganėdinti, nes tas žinoma per 15 metų musų praktikos.

Vedėjas R. J. Likšys

VINCAS DEGUTIS

Generalis Kontraktorius

Budavoja naujus ir taiso senus namus. Patarnavimas visuomet geras.

15 ENGLEWOOD AVE Worcester, Mass.

P. A. DĖDYNAS

Sandaros Atstovas.

Yra įgaliotas užrašinėti "Sandarą", priimti pinigus už atnaujintas prenumeratas, rinkti spaudos darbus Sandaros spaustuvei bei skelbimus "Sandarai".

96 MILLBURY ST. Worcester, Mass.

M. CIVINSKAS

Lietuvis Graborius

340 HARDING ST., WORCESTER, MASS.

Tel. Park 4156

Patarnauju laidotuvėm ir išrendavoju automobilius įvairiems reikalams

A. BUDREVIČIUS.

Užlaiko dvi APTIEKAS

122 Millbury Street ir 38 Providence St., Worcester, Mass.

Reikalui esant kreipkitės, nes gausite teisingus vaistus ir gerus patarimus.

ST. BAJERČIUS

(BAYERS)

Lietuvis Fotografas

Traukiu paveikslus pavieniui asmenų ir grupių.

24 MILLBURY ST. WORCESTER, MASS.

UNITED

BEEF & PROVISION CO.

97-99 Millbury St. Worcester, Mass.

Musų krautuvėj galite gauti visuomet šviežias mėsas. (40)

Tel. Park 2470

BEN. MENDELSOHN

Advokatas.

ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoje, taip ir Europoj.

390 Main St. Room 931-932 Worcester, Mass.

Juozas M. Čižauskas PLUMERIS

Atlieku darbą užtikrintai

34 STERLING ST., WORCESTER, MASS.

Tel. Cedar 1385-M

Joseph J. Dirsa

Teikiu patarnavimą laidotuvėm ir išrendavoju automobilius vestuvėm ir kitokiem pasivažinėjimam.

13 ELLSWORTH ST. Worcester, Mass. Tel. Cedar 4983.

GEORGE WIEGERT CO.

Užlaikome visokius mėsas, dešras ir virtas ames. Viskas dideliame pasirinkime.

275 GREENWOOD ST. Worcester, Mass.

STERLING DAIRY MILK CO.

Ant kiekvieno pareikalavimo visiems pristatome į namus gerus pieną ir smetoną. Reikalaudami šaukite telefonu: Park 7382 arba Park 2992.

3 KANSAS ST. Worcester, Mass.

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė

96 MILLBURY ST. Worcester, Mass.

Vinco Česnos krautuvėje visuomet galite gauti gerus čeverykus del visos savo šeimynos. Prieinamos kaino ir užtikrintas patarnavimas.

Ofiso tel. Park 3491

Namų tel.: Cedar 2863-W.

ADVOKATAS

IGNAS J. BARKUS

725 SLATER BUILDING WORCESTER, MASS.

Lietuvos ir Amerikos registruotas notaras. Vedu civiliškas ir kriminališkas bylas visuose teismuose. Darau visokius legališkus dokumentus.

VARTOK SAVO

KREDITA

Mes užlaikome geriausią krautuvę, Department Store, kurioje parduodame visokius Forničius (Rakandus), kaip tai: Pečius, Lovas, Gramafonus, Vyram Siutus, Moterim Dreses, Laikrodžius, Automobiliam Tires (Robus). Kas tik reikalinga, klausk musų Departamente.

Vartok savo kreditą

American Supply Co.

78 FRONT ST., WORCESTER, MASS.

UNITED DAIRY SYSTEM

Near-by Milk & Cream

Pasteurized by Automatic Equipment

Also

Milk from Tuberculin Tested Cows

17 E. Worcester St. Worcester, Mass

Detroito žinios

Bus pirmas toks muzikos vakaras.

Komp. M. Petrausko operetės "Birutės" bandymai eina visu tempu, choras savo dalis jau baigia mokintis, solistai kas dieną vienas po kito gieda savo arijas pas komp. Petrauską. Su pastatymu "Birutės" numatoma, kad kom. Petrauskas iškels naujus talentus — dainininkus. Butent Birutė — p-lė Sopija Žukauskaitė savo stebėtinai gražiu dainavimu stebina visus, ir galima tikėtis iš jos, kad Detroitas susilauks geros solistės dainininkės. Kiti solistai—tės bus, pirmoji vaidelutė —S. Laukonienė, antroji vaidelutė M. Kučinskienė, pirmas brolis J. Laukonis, antras brolis ir Vaidyla — Andriejus, pavardės neži nau, Zundšteinas — F. Lotuzas. Kas bus Kryvų Kri-vaitis neteko sužinoti. O kas bus Keistutis, tai kompozitorius slepia, bet vistiek numanoma, kad juomi bus žmogus prieš kurio vardą ir pavardę rašant stovi dvi raidės Dr. Apart operetės "Birutė" dar bus išpildyta "Lasa", kurią atliks solistai, duetai, choras ir orkestra. Todel jau dabar galima pasakyti, kad bus suruoštas didžiausias muzikališkas vakaras Detroito lietuvių istorijoj.

Kaip žmona nuo vyro 10 metų slėpė vaiką

Čionais vienoje lietuvių šeimynoje prieš moteries mirtį vyrui paaiškėjo jos gudrybės. Gyvenimo sutrauka tokia. Prieš keletą metų minima moteris lietuvaitė atvažiavo iš Lietuvos, susirado darbą ir gyvenimą turtuolių šeimynoj ir gyveno nuošaliai nuo lietuvių. Tenai ją aplankė nevydonas garnys, o kadangi nevedusioms mergaitėms tokios dovanos nereikalingos, todel ji atidavė į našlaičių prieglaudą, ir vėl gyveno kaipo nieko nekalčiausia mergaitė. Vėliaus pradėjo maišytis lietuvių tarpe ir tokiu budu susirado mylimą ir apsivedė. Už poros metų ženybinio gyvenimo ir šeimynai nesidinant, moteris pradėjo vyrui įkalbėti, kad pirkim "beibuką" iš prieglaudos, ir vyras sutiko. Kuomet nuėjo į prieglaudą pirkti, vyras išsirinko vaikiuką, o jinai "išsirinko" mergaitę ir užsispyrė, kad tą pirkime ir ganą, ir po ilgo ginčo ir čia vyras turėjo sutikti. Po dešimties metų gražaus "našlaitės" auklėjimo moteris sunkiai apsirgo ir turėjo mirti. Prieš mirsiant moteris pasišaukė vyrą ir "našlaitę" ir pasakė: "Onute, tu nesi toki prieglaudos našlaitė, kuri nepažįsta savo motinos, nes aš esu tavo tikra motina, ir atpasakojo visą savo gyvenimo istoriją ir prašė vyro, kad jis ir ant toliaus jos mergaitę globotų. Mergaitė iš džiaugsmo, kad ji turi tikrą motiną ir nuliudimo, kad motina jau guli ant mirties patalo, sukniubo ant motinos, o vyras stovėjo lyg stabo istiktas ir akis nuleidęs į žemę. Draugo šale stovėjusio užklaustas, "Jonai, ką jus taip labai mislijate?" galvą truputį pakėlęs ir pasakęs: "Aš misliju, kad aš esu didžiausias "fool" ant žemės.

Nelaimė "šlapiems darbiečiams"

Darbininkų šventėje "darbiečiai" turėjo pikniką, į kurį buvo gana daug prisivežę šlapumo, bet kokia tai pikta dvasia užnešė "aniolus sargus" ir tą visą šlapumą paleido į pievą. Kokia atsakomybė bus už tai, neteko sužinoti. Tai nors vieną dieną ir "darbiečiai buvo sausi, bet spėjama, kad "Vilnis" vėl turės šaukti aukoti "nubaustiems draugams" išpirkti.

Kas norėtų pamatyti daug gyvanašlių tai atvažiuokite į Detroitą, nes Detroite tai daugiausia randasi gyvanašlių. Visos gyvanašlės atvažiuoja į Detroitą; per tris metus, tai važiavo iš Cleveland ir iš Pittsburgh, bet dabartiniu laiku tai pradėjo važiuoti ir iš Chicagos. Detroite tiek pridygo gyvanašlių, kaip po lietui grybų.

Prie gatvekario.

Juokdarys (konduktoriui): "Ar jau Nojaus arka pilna, ar dar yra vietos?"

"Truksta dar asilo!" atsakė konduktorius.

Otto Stickel
Drapanų ir papuošalų apsirengimui krautuvė
Taipgi žaislų — lėlių ir kitų mažmožių.
3364 MICHIGAN AVE.
Prie 23-čios,
DETROIT, MICH.

MIKES LUNCH
VALGYKLA
Geras maistas, mandagus patarnavimas. Randasi Lietuvių svetainės name,
3566 Dix Ave.
DETROIT, MICH.

John Fellrath
ANGLIES SANDĖLIS
Pavelykite mums pripildyti jusų anglies šandę, nes dabar mes turime geriausios anglies.
3316 MICHIGAN AVE.
Detroit, Mich.

Aleksander Slowik
VAISTINĖ
Mes prirengiame vaistus atsargiai su aukštu patyrimu
7441 W. WARE AVE.
DETROIT, MICH.

HARRY SYDNAM
PIRKITE PAS
Deimantus, Laikrodžius, žemėlugus. Sutaupysite nuo 15 iki 25%.
3408 MICHIGAN AVE.
DETROIT, MICH.

JOHN C. HARDER
KRIAUČIUS
Mes siuvame naujausios mados siutus, taipgi valome ir prosiname.
3525 MICHIGAN AVE.
DETROIT, MICH.

MICHAEL NARUSZEWICZ
BUČERNĖ IR GROSERNĖ.
Mes laikome šviežią mėsą ir parduodame žemesne kaina negu kitur. Taipgi groserio didelis pasirinkimas.
3613 MICHIGAN AVE. DETROIT, MICH.

WATERBURY, CONN.

SLA. 11-tos kp. parengimai nenusisekė.

SLA. 11-ta kuopa Liepos 31 d. buvo surengusi pikniką, kuris iš priežasties lytaus neįvyko — buvo sustabdytas, ir žinoma del to pasidarė nuostolis. Po to 11-ta kp. sekančiame savo susirinkime nutarė rengti kitą pikniką, kuris įvyko 4 dieną rugsėjo Union City, Conn. Pikniko surengimo komisija dėjo visas savo pastagas, kad pikninką surengus kuojdomiausiu ir žinoma kad padarius kuodaugiausia pelno. Buvo net pakviesta kalbėti SLA. organo "Tėvynės" redaktorius p. S. E. Vitaitis, buvo nusamdyta gera lietuviška orkestra ir žymesnių kuopos narių patarimu buvo nusamdytas specialis gatvekaris, vienok pasekmės buvo nekokios. Nors diena buvo graži tačiaus žmonių atsilankė nedaug, mat tą dieną buvo ir daugiau pikniku rengiama, tad lankančioji parengimus publika buvo pasiskirsčius. Be to, daugelis savo išėjimus laikėsi del rytojaus, t. y. del "Labor Day", kurioje toj pačioj vietoj ir kitur buvo pikninkai rengiami.

Yra sakoma: "kas nieko neveikė — tas nei klaidų nepadarė", taip SLA. 11ta kuopa bei pikninko rengimo komisija padarė klaidą nusamdydami specialį gatvekarį (trolley car) nes gatvekariu važiavo tik apie dešimts žmonių, o už gatvekarį reikėjo užmokėti $15.75, kas padarė nedateklių į $13.00 dol. Vienok bus pamoka, kad šiandien beveik pusei žmonių turint savo automobilius specialiai gatvekariai nėra pageidaujami.

Apie 3-čią val. po pietų kartu su kuopos viršininkais į pikniką pribuvo "Tėvynės" redaktorius p. S. E. Vitaitis ir kiek vėliau kp. pirmininkas p. J. Tareila pratardamas keletą žodžių į susirinkusius perstatė p. S. E. Vitaitį kalbėti. Jis savo kalboje apibrėžė SLA. reikalus, nurodydamas kaip svarbu ir naudinga yra kiekvienam lietuviui prie tos organizacijos priklausyti, kuri yra turtingiausia Amerikoje ir jos ilgiausias išsilaikymas kaipo lietuviškos yra užtikrintas. Taipgi ragino tėvus prirašyti savo vaikus prie SLA., kur čia augęs jaunimas gali gauti netik materialę naudą, bet turi progą ir gali apsipažinti su lietuvių darbais ir užaugę nesigėdins save lietuviais vadintis. Be to čia augęs lietuvių jaunimas, jeigu jis bus prirašytas prie SLA., pasiliks tos organizacijos didelio turto savininkais, nes kitaip po keliolikos metu kada iš Lietuvos atvažiavusieji žmonės išsibaigs tas turtas papultų į svetimtaučių rankas. Labai buvo nesmagu matyti toki neskaitlingą buri klausyto jų ir todel negalima iškentėti nedavus papeikimo 11-tos kp. nariams už nepasistengima paremti savo parengimus juose dalyvaujant.

Rugsėjo 6-tą 11-ta kuopa laikė savo mėnesinį susirinkimą, kuriame nuo pikninko atskaita del neapmokėtų ir nesutvarkytų bilų nebuvo išduota, bet yra permatoma, kad kuopa paneš kelis desėtkus dolerių nuostolio.

J. K.

Laisva Tribuna

KAIP NUOGAME GYVENIME OBALSIS "SAVAS PAS SAVĄ" ATRODO

Rašo Dr. Margeris.

(Pabaiga)

Desėtkas kitas metų atgal, jeigu norėjai geru redaktoriaus draugu tapti, tai parašyk į jo redaguojamą laikraštį mokslinį straipsnį. Šiandie tačiau taip visai nebėra. Jeigu šiandie nori redaktoriaus (ypač lietuviškų dienraščių) draugu buti, tai turi mokėti ir norėti jo politinį priešą gerai išdergti (? Red.) To nedarysi — jo draugu nebusi, kad čia da ir kaip! Kaipgi? Juk tu veidmainys, nemokąs viena linija eiti, arba neturi pastovumo. — Tegu jį bala tokį pastovumą, kad profesionalas, tiek metų mokslui pašventęs, kiek šiandie reikalauja, turi stačiai burvina nekurių musų redaktorių politika užsiimti! Bet neužsiimsi, tavo raštams vietos laikrašty nebus. O tada ir ims nekurie kalbėti, kad tu, girdi, jau del visuomenės labo nebedirbi. Ak tai jau doleriui sielą pardavei...

Ne "savas pas savą", bet "padaryt geriau už kitus" obalsio mums reikia.

Obalsis "savas pas savą", kurio varomaja jėga (motyvu) yra tautiškumas, žmogų netobulina, bet atpenč prastesniu daro; vadinas, pastumėja jį degeneruoti. Žmogus, mat, gauna ant ko nors atsidėti. Jis jau nesistengia savomis jėgomis geriau padaryti už kitą, kad va tokiu budu geriau savo kostumieriams pasirodžius ir juos patenkinus, bet jis tiktai atsideda ant to, kad štai tu lietuvis ir aš lietuvis, tai ot ir turi eit pas mane. Ir iš teisybės biznieriai ir profesionalai, kurie daug obalsiu "savas pas savą" naudojasi, dažniausiai yra baisiai apsileidę žmonės. Ot tai reiškia, kad nei jie savo budą tobulina, nei pagalios patį biznį ar profesiją tobulina. Tokie žmonės paprastai stovi ant vietos. Bet kad štai gyvenimas vienval eina pirmyn, tai suprantamas daiktas, jog tokie žmonės atsilieka. Todel ir loginga sakyti, kad jie regresuoja.

Antra vertus, visai kas išeina su obalsiu "geriau padaryt už kitus". Čia jau reikalaujama iš žmogaus, kad jis neatsidėtų ant kitų tarsi kudikis ant savo mamos, bet stengtusi savomis jėgomis kovą už buvį laimėti.

Ir žmonės, sakykime, profesionalai ir biznieriai, kurie stengiasi padaryti geriau už kitus, paprastai ant tiek yra išsilavinę, ant tiek savo profesiją ir biznį pagerinę, kad jiems butų stačiai sarmata obalsiu "savas pas savą" naudotis. Žmonių ir taip pakankamai pas juos prieina. Jie, matote, savo tiksliais ir sąžiningais darbais žmones į save traukia. Nieko juk daugiau ir nereikia, — buk apsukrus, rupestingas, turėk pakaktinai žinotės savo profesijoj ar biznyje, pagalios, buk sąžiningas, o žmonių neatsimuši — tiek jų pas tave prieis. Aš tatai labai gerai žinau, nes mediciną dar tik metai kaip praktikuoju, bet pacientų turiu įvalias. Kurie praktikuoja jau keli metai, rodos, turėtų turėti ju ir per daug. O jeigu, jie neturi, tai visai ne minia kalta, kad ji yra buk "ištautėjusi", "nekulturinga" ar da kitokia, bet kalti patys biznieriai arba profesionalai.

Užteks, nors dar ir reikėtų daugiau teisybės pasakyti. Bet tebunie kitam sykiui.

SAVAS PAS SAVĄ

Rašo Jonas Bardauskas.

Savo laiku d-ras Graičiunas straipsny "savas pas savą" nevisai teisingai nusakė, kad lietuviška liaudis neremianti profesionalų. Dabar delto eina daug diskusijų. Iš dalies gal ir yra tamsunų, kurie nepaiso lietuvių tautinės cielybės ir jos progresavimo, bet tokiu yra ir iš profesionalų, kurie nenori nieko bendra turėti su lietuviais ir dar nespėję apleisti mokslainę ar universitetą ir jau įgiję biznį, tuojau perkeičia savo pavardę ir sarmatijasi net savo lietuvišką motiną susitikti, o ką ką ir bekalbėti su dar svetimesniais savo tautai žmonėmis.

Galbut niekuomet nepritruks tamsunų kaip vienoj taip kitoj pusėj, tai yra kaip pas profesionalus, taip pas paprastuosius, kurie nepaisys principo "savas pas savą". Bet butų naudinga, kad nors mes, kurie įvertinam naudą lietuvių tautai principo savas pas savą, jo prisilaikytume praktikoje, o ne vien tuščio puodo šonus barškintume. Aš nors esu nukentėjes kaipo savas nuo savo advokato ir daktaro, čia galėčiau išdėstyti, bet skaitau tai smulkiu asmeniškumu, ir todel to nebekelsiu viešumon, bet vis tik skaitau, kad principas savas pas savą yra mums labai naudingas ir reikalingas. Tad kalbant apie kitus ir save butų patartina, kad ir gerb. Dr. Graičiunas jo prisilaikytų, o neitų SLA. 36 kuopoj kartu su bolševikais, kurie veda ne pas savą, o stačiai į Maskvą.

Nepatyrusi.

Ji: Brangutis, kodel gi tu nespekuliuoji biržoje?

Jis: Mielas kudiki, tai yra toks dalykas, labai rizikingas. Vieną dieną, laimėsi, o antrą dieną pralaimėsi.

Ji: Tai žinai, ką, snukuti, tu spekuliuok tik kas antrą dieną!

Del šaltos vasaros daugiausiai dejuoja tie, kurie kitais metais daugiausia rėkią del karštos vasaros.

VISIEM TINKA

Nors politiškam, ekonomiškam ir tautiškam klausime, lietuvių nuomonės skirtingos ir nesutinka, bet NAUJOKŲ CIGARŲ gerume tai nėra partijos nei ginčų, visi sutinka, kad cigarai yra geriausi ir labiaus juos myli rukyti ne tik lietuviai, bet ir svetimtaučiai po vardų IONO-JOHN'S CIGARS po 10c. arba Petro ir L. D. K. VYTAUTO po 15c. Štai faktas:

S. Reikauskas, 214 Schulkill av. Shenandoah, Pa. tukstančiais parsitraukė ir kaipo agentas pasekmingai pardavinėja. Rašo "Jus cigarai žmonėms labai patinka." J. T. Vaitekunas, 670 N. Main st. Brockton, Mass. jau penki metai ir nuolatos į savo didelę krautuvę gabeno, kaip ir J. Balsaviče į Wilkes Barre, taip W. A. Meškunas, kaipo agentas į Scranton, Pa. o p. L. G. Natkevičius, 41 Green st. Waterbury, Conn. žymus biznierius ir gerbiamas lietuvis NOTARY PUBLIC, rašo taip: Jonai Naujoke, nuo jųs agento S. Senkaus, 21 Edwards st. nusipirkau jus cigarų ir jie kaip man taip ir mano kostumieriams labai patinka, rukydami džiaugiasi.

Daugybės privatiškų žmonių ir biznierių Brooklyne ir kituose miestuose taip ir rašo mums laiškus, dėkavodami už gerą išdirbimą cigarų. Todel gerbiami vienгenčiai savo miestuose pas biznierius reikalaukit viršui paminėtais vardais musų cigarų restauracijose, užeigose, pas barberius, kliubuose ir štoruose. Mes prisiunčiam ir apmokam paštos lėšas, visur Amerikoje. Rukysite ir džiaugsitės. Adresuokite:

NAUJOKŲ CIGAR M'FRS
267 DIVISION AVE.
BROOKLYN, N. Y.

LIETUVIS DAKTARAS

Pasekmingai gydau senas ir užsisenėjusias ligas vyrų, moterų. Kaip tai: vidurių, kaulų, raumenų ir odos išbėrimas, nežiurint kokia jusų liga ir kaip ilgai jųs sergate. Aš jums galiu pagelbėti su moderniškais budais, jeigu tik pildysite mano įsakymus.

DR. M. J. COLNEY
361 N. Main St. Waterbury, Conn.
Telephone 1375
Valandos nuo 9 ryte iki 8 vakare

GERIAUSIA DIRBTI SANDAROJE

Telefonas S. B. 0441
Lietuvys Advokatas
Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
PRANAS J. KALINAUSKAS
332 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Leary Kvietkius
Pristatome kvietkas šermenims, veseljoms taipgi ir bažnyčių papuošimams. Esame specialistai. Reikalaujanti kvietkų kreipkitės pas mus.
LEARY THE FLORIST
24 E. Main St.
Waterbury, Conn.
Tel. 2040.

Pranešimas Visiem
Gerbiamieji! Visokiuose reikaluose kreipkitės prie mus, nes mes užlaikom TAXI SERVICE, reikale patarnaujam dieną ir naktį už žemesnę kainą. Taipgi užlaikom krautuvę ir saldžių gėrimų del svetelių, prašome užeiti.
LEO. BARAUSKAS
10 John st. Waterbury, Conn.
Telephone 4406

Residence Phone 8195
T. MATAS
REAL ESTATE
AND LOANS
827 BANK STREET
Waterbury, Conn.

Lietuviai Tėmykit
Kadangi mes uždėjome duonkepyklą ir kepame net 6 rušių duoną, visokių rušių keikus, pajus ir pyragus ir pristatome į visas apielinkes kur kas reikalauja. Meldžiame pamėginti, busite užganėdinti. (52)
BROOKLYN BAKERY CO.,
P. Krakauskas ir
Jg. Rakauskas, savininkai
123 GREEN ST.,
Waterbury, Conn.

ALLEN HOWE
DENTISTAS
Kambarys 17. Tel. connection
409 BROADWAY
South Boston

Dr. J. J. Zabarauskas
Lietuvis Optometristas
Išekzaminuoja akis ir pritaiko akinius
Kreipkitės vakarais
414 BROADWAY
S. Boston, Mass. Res. Tel. Talbot 58..

Telefonas S. B 28-05-R
Lietuvis Optometristas
Išekzaminuoju akis, priskiriu prie kintus ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O. D.
Akių Specialistas
399a BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 0502
Paul J. Jakmauh, M. D.
(Jakimavičius)
509 EAST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

NADAS RASTENIS
ADVOKATAS
700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.
Telefonai:
Buto: Gilmor 0361
Ofiso: Calvelrt 5896

Vietos žinios

AR JAU PRISIRENGĘ?

Į Apskričio suvažiavimas čia pat.

Brangus broliai ir sesutės sandariečiai. Apie mėnesis laiko atgal, padariau viešą per organą pranešimą ir paraginimą per laiškus. Dabar, kuomet jus skaitysit ši mano pareiškimą, jau bus palikę vos kelios dienos iki Pirmo Ap. suvažiavimo, kuris įvyks nedėlioj, Rugsėjo 25, 10:00 val. ryte, Lietuvių Am. Kliubo salėj, 113 Ames st., Montello, Mass. Dabar aš noriu pasiklausti, gerb. draugai-gės, ar jau atlikot savo pareigą ir ar išpildėt mano prašymą, tai yra, ar jau visi esat prisirengę dalyvauti virš minėtame suvažiavime? Jeigu kada nors pasakydavot "apsieis ir be mus", tai šį sykį **to neturėtų buti.** Sakau neturėtų to but, nes aš neatmenu, kad kuomet butų buvę tokis svarbus ir opus momentas musų organizacijos istorijoj.

Šiandieną priešais musų akis stovi trys svarbus klausymai: **finansinis, kulturinis ir politinis.** Šie klausimai yra įsvarbus ir jie svarbus šiandieną. Taigi, jeigu mes skaitlingai dalyvausime Apskričių suvažiavimuose ir pareikšim savas mintis, tuomet netik kad apskričių, bet Centro Valdybai bus geriau darbuotis, žinant musų nuomones bei nustatymą bile klausime.

Baigdamas šiuos kelis žodžius, dar kartą sakau, padarykim šį suvažiavimą skaitlingu, o kada jis bus skaitlingas, **bus ir našus, pasekmingas.**

Matas Biekša,
Pirmo Apskr. Pirm.

IŠ 7-TOS KP. SUSIRINKIMO.

Pereito penktadienio vakarą įvyko Sandaros 7 kp. mėnesinis susirinkimas. Nors susirinkimas buvo nelabai skaitlingas, bet gyvas ir tapo padaryta planas žiemos sezono veikimui. Buvo skaityti nuo Centro ir "Sandara Realty Trust" sekretorių laiškai ir tapo išrinkti atatinkami žmonės vykinti jųjų plenus į gyvenimą.

Taipgi tapo išrinkta atstovai į businti Pirmo Apskričio metinį suvažiavimą ir padaryta keletas gerų sumanymų Apskr. darbuotei. Beje! Kiekvienas narys, dalyvavęs susirinkime, pasižadėjo gauti nemažiau kaip du nauju nariu bei skaitytoju iki Naujų Metų. Ir, ištikrųjų, vyrai butų gėda, jeigu mes savo pasižadėjimų neišpildytum.

B. Matas

MUSŲ SARPALIUS ČEMPIONAS.

Rugsėjo 8 d. Clevelande įvyko lietuvių ristikų paskutinis šiam metui turnamentas. Ristikų pirmojo čempiono vardą laimėjo D-ras K. Sarpalius. Dr. Sarpalius ir Komaras persiėmę su visais žinomaisiais lietuviais stipruoliais, Brazausku, Freimontu, Požela ir juos nuveikę susikibo patys. Tai buvo rugsėjo 8 d. ir laimėjo Sarpalius. Komaras yra labi įspudingas ir sveria 230 svarų. Dr. Sarpalius sveria 210 svarų, bet yra už Komarą aukštesnis. Nugalėdamas savo konkurentą Sarpalius yra pripažintas Lietuvių Ristikų Pasaulinis Sunkaus Svorio čempionas.

So. Bostonas pakvipo Lietuviškais cigarais.

Pagalios ir So. Bostonas jau pakvipo maloniu lietuviškų cigarų kvapsniu, kuriuos išdirba Naujokai. Tuos cigarus pradėjo pardavinėti P. Stanys, 333 E St., (šalia "Sandaros" ofiso). Kurie rukote cigarus, patartina visiems užeiti pas p. Stanį ir gauti DLK Vytauto arba John's cigarą, tai bent žinosite, kad rukote puikius cigarus.

Sandariečių ir "Varpo" Akcininkų Pikninkas.

Pereitame sekmadieny, Linden Parke, Union City, Con. įvyko piknikas, kurio pusė pelno skiriama ir "Varpo" B-vės spaustuvės atstatymui Kaune. Piknikui diena pasitaikė neprasčiausia, bet publikos buvo apie 300. Kadangi piknikas buvo rengiamas lietuvių kulturiniams darbams paremti, tai publikos turėjo buti daugiau, bet matomai nebuvo darbas įvertintas. Piknike dalyvavo ir bostoniečiai: K. J. Paulauskas su žmona, J. Zinkus ir p. Norvilas, kuris su savo "Nash" juos nuvežė. Pikniko dalyviai buvo gerame upe ir linksminos prie puikios orchestros.

Prakalba apie džiovą

Kovai su džiova draugija rengia prakalbas apie džiovą. Jos įvyks ateinančią subatą, rugsėjo 24 d. 3:30 vl. po pietų, ant E gatvės palei Broadway. Kalbės Dr. John B. Howes. Interesuojantis, sustokit paklausyti.

Popiečio filosofija

Budavo sakoma, kad geras žmogus gerą darbą tylėdamas dirba, dabar galima sakyti: geras virėjas gerus pietus nesireklamuodamas verda. Tai patyriau Petro Jakavonio valgykloj, 268 Braodway South Boston.

Bostono Operėtės Dr-ja.

Teko pastebėti, kad Bostono Operėtės Dr-jos repeticijos, "Pirmosios Gegužės" ir "Užburto Kunigaikščio" sekmingai einasi. Tas parodo, kad šios dvi operos bus gerai prirengtos ir turės buti pilnai gerai atliktos, kaip lošime taip ir dainavime. Taigi patartina visiems lietuviams skaitlingai lankyti šios draugijos perstatymus

Muzikų Matas.

Gerb. adv. Šalnienės laiškas

Širdingai dėkuoju už išreikštą man užuojautą "Sandaroje" mirus mano tėvui Tadeušui Puišiui.

Su pagarba,
Zuzana P. Šalnienė.

Šeimynoms gyventi hotelis.

Boston. — Cambridge, palei Garden ir Berkeley gatves, kur stovėjo vadinamas Washingtono skirpstas, po kuriuom Jurgis Washingtonas paėmė vadovybę Amerikos kariuomenei vyti anglus iš Bostono, tuoj bus pastatytas už milijoną dolerių viešbutis, kuriame galės gyventi šeimynos. Viešbutis bus 7 aukštų, kambariai bus išdaisyti taip, kaip buvo Washingtono namas, kuriame jis gyveno.

Automobiliai užmušė 10 žmonių

Pereitą savaitę Mass. valstijoj automobiliai užmušė 10 žmonių. 819 automobilistų per tą savaitę neteko leidimų važinėjimui.

Lankykite mokyklas

Bostone jau prasideda mokinimas vakarinėse mokyklose. Bostone randasi daug jaunų vyrų ir merginų, kurie matosi vakarus praleidžia veltui. Geriaus lankykite mokyklas, o per mokslą labai daug pagerinsite savo ateities gyvenimą.

Kankliečiai ir Vyturiečiai prie darbo!

So. Bostone yra dvi mandolinų orkestros "Kanklės" ir "Vyturys". Laikas toms orkestroms pradėti repeticijas ir duoti puikius koncertus. Nieko nelaukdami sukruskite.

SUDEGĖ ŠIAULIŲ BRAVORAS

Rugsėjo 4 d. sudegė Šiaulių alaus bravoras. Sudegę visi įrengimai, likę tik muro sienos. Nuostolių milijonas litų.

DORCHESTERIO KAMPELIS.

Ko tik mes turime.

Ant Uphams cornerio turime marketą, nelyginant vištą su viščiukais. Profesionalai, biznieriai ir maži biznieriukai lyg grybai dygsta. Greit turėsime bizi pleis. Svetimtaučiai užima pirmas vietas. Vienas kitas ir lietuvis drąsos pagavęs atidaro savo biznį.

Vienas yra Juozas Taurinskas, užlaiko čeverykų krautuvę Nr. 71 Stoughton st. Kitas J. Strugunas greit atidarys didelį marketą. Ar jau viskas, daugiau nieko nebeturim? Turim, turim! Dorchesteris antri metai turim Beauty, ko kitų kolonijų lietuviai dar nėra turėję. Tiesa, mes ją ne visi matom, bet vis tik visi žinom, kad turim.

Turim ir savo drutuolį. Jei kam kaulai nesilanksto, tai jis tam išlanksto, tik bėda, kad jis savo oponenta vedasi į Bostono Grand Opera House, o ne Dorchestery lanksto. Tai yra P. J. Gendvilas. Turime ir Radio Balsą, bet mes tik to balso aidus girdim, šiaip pats Balsas randasi South Bostone ant Broadway. Tai p. F. Zaleskas

Turim ir aptiekorių Šidlauską, bet jis sako, kad mes ir be jo perdaug sveiki. Tad ir jis kas rytas išvažiuoja į Broadway, kur aptieka laukia.

Turim ir advokatą, nors ir ne visą Dorchestery, tai netoli Miltone užsilaiko. Tai F. J. Bagočius. Apie Dorchesterį jis yra tokios nuomonės, kad čia samogonkos ar munšainės mažai teverda, divorsų neima, o faituotis išeina į bušius, per tai čia raten biznis.

Turim ir tokių biznierių, kurs, jei tik kuriam nusibosta Dorchestery ar abelnai ant svieto, tuojau nuveža pas poną Dievą, o palaikais su Urbonavičia pasidalina.

Pentorių Dorchestery, tai tik ir žiurėk — visos sienos ir stogai aplipę. Ar jie visi Dorchestery yra dygę, ar iš viso svieto supludę, sunku iš apačios pasakyti.

Turim ir Real Estate arba Zelmoną Jokubauską, tik ir jis neištikimas Dorchesteriui ir kasdien į Bostono sautus traukia. Gal širdis laukia, o gal biznis traukia.

Turim ir Dorchesterio majorą, tik girdėti, kad nuo kandidaturos ateinantiems metams atsisakęs, ir rinkimuose vietą užleidęs P. Korzonui, o jis pats busiąs grybų karalius. O gal ir jis kaip ir Coolidge tik taip sako, kad "I. do not choose tu run."

Turim ir tokių neregėstytų profesionalų, kaip kalbėtojas ir redaktorius p. Juozas Neviackas, bet ir tas Dorchesterį aplanko tik naktimis, o rytą žiurėk jau ir Broadvajuj.

O jau tų nepajudinamo turto savininkų ir storų, plonų ir aukštų žemų.. Pabandyk tik savo limozinu užkliudyti kokio namo kampą, tai namas nė nepakruta, o limozinas velniop. Tai stiprumas namų! Ir pažiurėjęs matai, tartum visas Dorchesteris lietuviams ibepriklauso.

Pro akinių apačią žiurint atrodo, kad Dorchesterio lietuviams nieko daugiau nebetruksta, gal tik Strikauskio klebonijos ir geros gaspadinės ir butų — datsol.

Bet pro akinių viršų žiurint tuoj matyti, kad mums truksta tokios organizacijos, į kurią mes sueitume visi profesionalai, biznieriai ir namų savininkai ir sykiu dirbtume savo ir kitų lietuvių labui.

Tokia organizacija yra reikalinga ir anksčiau ar vėliau turės buti sutverta, kaip kad yra Chicagoj Nejudomo turto savininkų sąryšys.

Tėvų Atydai.

Visi tėvai, kurie auklėjate vaikus ir leidžiat juos į mokyklas butinai pasistengkite įgyti jiems angių kalboje knygą

OUR LITTLE LITHUANIAN COUSIN

Šioje knygoje telpa pasakos ir paveikslai iš Lietuvos vaikų gyvenimo. Taipgi telpa Lietuvos Himnas, "Sėjau Rutą Sėjau Mėtą" ir kitos dainos anglų kalboje išverstos. Vaikutis tą knygą perskaitęs labai daug susipažins su Lietuva. Knyga tvirtuose audeklo apdaruose, 122 puslapių, kaina $1. Reikalaudami siųskite ir pinigus sekančiai:

SANDARA
327 E STREET SO. BOSTON, MASS.

Redakcijos Atsakymai.

Gerb. M. Kasparaičiui ir J. Skinderiui. Tamstų sumanymus perdavėme C. K. tui apsvarstyti, kas įvyks dar šią savaitę.

P. Viešliui. Eilutes "Du Sakalu" gavome. Geistina, kad Tamsta apsilankytumėt pats redakcijon.

V. S. Abiejos eilės yra parašytos be jokių eiliavimo taisyklių. Žiurėsim ar bus galima kas iš jų padaryti.

Chicagiečiui. —Kad "Keleivis" dykai siuntinėja chicagiečiams savo laikraštį, tai yra visai jo dalykas, gaunančiųjų dalykas elgtis vėl sulig savo išmanymo. Vargu čia straipsnių laikraščiuose ką pakeistume.

PARSIDUODA.

Naujas pavienis namas, aržuolo grindys, gumwood finish, hot water šiltimos. Prekė $6400.
Tel. Dedham 1081-R arba
17 RIVERVIEW AVENUE
DEDHAM, MASS.

PURITAN KEIKAI

Jei norite gerų keikų, tai krautuvėse reikalaukit Puritan keikų, kurios iškepa
PURITAN CAKE CO. INC.
1166-68 Cambridge St. Cambridge, Mass.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų. Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai:nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų.Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą.Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai.Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai dykai.

D. CABITT
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

P. J. AKUNEVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS

Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą.
Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didelius, o už vaikus nuo $20 ir augščiau.Pigiai ir gražiai.

Ofiso ir gyvenimo antrašas:
820 E. 6-TH STREET, SOUTH BOSTON, MASS
Tel. S. B. 4486.

REAL ESTATE

Negirdėtas Atsitikimas!

1.
NEPAPRASTAS DALYKAS

Šiomis dienomis pas mus pateko ant pardavimo dviejų šeimynų medinė stuba, su penkių automobilių garadžium City Pointe, ant E. Sixth Street, netoli L Street. Keturi kambariai ant pirmo laipsnio ir penki ant antro. Maudynės, šiltas vanduo, elektras, priešakiniai piazai. Gera proga žmogui, kuris turi vieną arba daugiau automobilių, arba užsiimantis automobilių taisymu. Randų atneša netoli $100 į mėnesį. Prekė $8800

Matyk A. J. Kupstis, Savininką.

2.
GUDRIAM ŽMOGUI

Proga papirkti gerą trijų šeimynų namą, visai prieinama prekia, ant 210 Silver Street So. Boston. Yra gazas, elektras, skalbimo vietos. (set tubs) viskas naujai įtaisyta. Pirmas morgedžius $2500 Co-op Bank. Į mėnesį randos atneša $57.45. Prekė $4200. Susineškite su savininku A. J. KUPSTIS

3
NAMAS S. BOSTONE

Šešių šeimynų, dvidešimts septyni kambariai Randų atneša $780 į metus. Prekė $4500.

4.
$4500

Medinis šešių šeimynų namas ant Silver Street, So. Boston. Yra gazas, atskiros parėdalinės kiekvienai šeimynai. Randos atneša $75.00 į mėnesį. Pirmas morgedžius $3000

5.
LAIKAS PIRKTI ANGLIUS IR MALKAS

Neužmirškite, jogei rudens ir žiemos laikas artinasi. Paprastai imant angliai ir malkos pabrangsta, tadgi neatidėliokite, įduokite savo "Orderius". Kreipkitės pas

A. J. KUPSTIS
332 W. Broadway So. Boston, Mass
Tel. S. Boston 1662-1373

BRIGHTONE PARSIDUODA
Lietuvių Apygventoj Vietoje.
Šeimynų 16 kambarių kampinis namas, su visais įtaisymais. Taipgi yra vieta del garadžio, graži ir paranki. Prekė $9,500 lengvos išlygos.

V. P. YANKUS
366 Broadway. So. Boston, Mass.
Tel. S. Boston 2027

J. PETRUŠKEVIČIUS
Laisniuotas Graborius.
Laikau automobilius del Veseliju, Krikštynų ir šiaip pasivažinėjimo, pigiau negu kiti.
162 BROADWAY
So. Boston, Mass.
Ofiso tel. S. Boston 0304-R
Res. tel. S. Boston 0304-W

TITUS P. GREVE
ARKITEKTAS ir INŽINIERIUS
Statoju namus pagal užsakymą, padarau visokius plenus, išmieruoju žeme, gaunu permitus del budžių, darau viską pigiai, gerai ir gražiai. Bile reikalais užeikit pas mane, patarimai uždyką
395 BROADWAY SO. BOSTON.
Tel. So. Boston 2340

KNAPP CAB CO.
Žemos kainos
South 3600 Boston
81 Dorchester St.
So. Boston, Mass.
24 val. patarnavimas

Tel. So. Boston 2795-R
NEW ENGLAND CLEANSING & DYEING CO.
450 Broadway So. Boston, Mass
Drapanas paims ir atveš dykai
Pašaukite per telefoną

NAUDOK PROGĄ!
PARSIDUODA DU NAMAI
Vienas 3 šeimynų kitas vienos šeimynos su krautuve pilna visokių groserių ir mėsos. Daro gerą biznį, nuo $800 iki $1,000 savaitėje. Parduoda iš priežasties ligos. Atsišaukite pas:
[illegible]
630 Main St., Montello, Mass.

BARGENAS

Apie 40 naujų namų, W. Roxbury, Miltone, Mattapan ir Forest Hill apielinkėse. Namai 2 ir 3 šeimynų, kiekvienai šeimynai yra garadžius. Parsiduoda tiesiai iš kontraktoriaus su mažais įnešimais. Del platesnių informacijų kreipkitės pas Mrs E Gallivan, 818 East 6-th Street, South Boston Mass.

BUČERNĖ IR GROSERNĖ

Gražus didelis kampinis namas, su krautuve ir dvi šeimyniniais 6-6 kambariai, visais įtaisymais, šiluma, maudyklės, elektros šviesa ir tt. Vokietys savininkas to namo ir biznio per 27 metus, dabar jau lietuvių apgyventoje So. Bostone puikioje vietoje. Savininkas jau 75 metų senis ir nori greit parduoti biznį ir namus už $18.500. Namai vieni verti 20.000.

J. D. TUINILA
110 Tremont st. Room 508
Tel. Lib. 7865.
arba A. Ivas offisuose

B. KONTRIM
LIETUVIŠKAS CONSTABLE
Real Estate, Insurance Broker ir Justice of the Peace
545 E. BROADWAY
Tel. S. Boston 0605
Gyvenimas 120 Marine Rd.
Tel. S. Boston 2483-W
So. Boston, Mass..

PINIGU PASKOLA

Jei jums reikia pirmą ar antrą mažo ar didelio mortgage už žemiausį nuošimtį gali gauti pas mane, taipgi perku antrus mortgages
P. J. KAY,
Room 508
110 Tremont St Boston, Mass.

Namų telefonas Univ. 1463-J
A. O. SALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu, Cornel University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name, (2-ros lubos)
366 W. BROADWAY
So. Boston. Tel. So. Boston 35..

Telefonas: So. Boston 4768
DR. BALABAN
GYDYTOJAS IŠ RUSIJOS
Chirurgas ir prie gimdymo.
374 Dorchester St.
So. Boston, arti Andrew Sq.

Dieną ir naktį Tel. University 8831-W
D. A. ZALETSKAS
GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
477&488 Cambridge st.
Cambridge, Mass.

K. ŠIPLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų. Reikale kreipkitės.
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Klauskite apie musų dalinį išmokėjimo planą.
POWERS & MEHEGAN
PLUMBERUOJAME. ĮVEDAME ŠILIMAS IR GESĄ
183 WEST BROADWAY ARTI DORCHESTER ST.
SO. BOSTON, MASS. Tel. So. Boston 4590.